

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

DE WETTELIJKE VERMOEDENS VAN SCHULD.

Inleiding.

De grond van de burgerlijke verantwoordelijkheid, zooals ze in onze wetgeving thans nog bestaat, berust essentieel op de fout of de schuld, ofschoon eenige pogingen gewaagd werden om dit zoo stevig stelsel stilaan af te brokkelen.

Eenige bijzondere wetten, die een doel van sociale bescherming nastreven en die de billijkheid inzien als wenschelijker dan het recht, hebben een eerste gedeeltelijke inbreuk gepleegd op de te strenge principen, door den last van het bewijs op te leggen aan den gebeurlijken aanlegger en zij hebben eene verantwoordelijkheid aangenomen, zoogezegd gesteund op het «risico», die geen bewijs van schuld vordert om vergoeding te bekomen.

De vergoeding zal dan ook forfaitair vastgesteld worden, op een zeker bedrag, dat niet overeenstemt met de werkelijk geleden schade.

Door gelijkaardige motieven bewogen, heeft de rechtspraak en in het bijzonder het merkwaardig en bekend advies van den heer Procureur-Generaal Leclercq, getracht een dergelijke omwenteling in de algemeene rechtsbegrippen in te leiden; de schuld zou in het niet geoorloofde bestaan (l'illicite) en er zou een ongeoorloofde daad bestaan zoodra er schending van recht is teweeg gebracht. In feite gaat dit gepaard met het aannemen van het risico als maatstaf voor de verantwoordelijkheid en wordt de fout in de schaduw gesteld.

De fout veronderstelt inderdaad een aquiliansche aansprakelijkheid. (1)

Doch deze schitterende en stoutmoedige poging schijnt, tot op heden, de zegepraal niet behaald te hebben in de rechtspraak onzer Hoven van Beroep, en de Procureur-Generaal Leclercq, indien wij zijn laatste advies in dergelijke zaak goed interpreteren, schijnt niet bij zijn vroegere meening te blijven. (2)

Afgezien van die pogingen, die slechts uitzonderingen zijn, blijft het vast principieel: geen verantwoordelijkheid zonder fout.

Nevens dit principieel, en meer als praktische toepassing ervan dan als uitzondering, heeft het Burgerlijk Wetboek in zekere gevallen de fout vermoed. Ze moet dan niet bewezen worden door den aanlegger, en degene in hoofde van wie de fout verondersteld wordt, kan zich slechts vrijwaren door het bewijs te leveren van de fout van een derde, het louter toeval of de heilkracht.

Zoo is het dat men niet alleen verantwoordelijk is voor eigen daden, maar ook voor de daden van een derde, dit in zekere gevallen waarin de wetgever aanneemt dat een fout van een derde de burgerlijke verantwoordelijkheid van iemand anders kan medeslepen, omdat zij slechts te verstaan is door een verzuim of schuld, die hem toe te schrijven zijn.

Deze vermoedens staan omschreven in de artikelen 1384, 1385 en 1386 van het B. W.

Het doel van het huidig onderzoek is na te gaan of ze analogisch kunnen toegepast wor-

den, en verder of deze verschillende vermoedens zich vernietigen en vermengen of zich gebeurlijk samenvoegen.

I. Is de verantwoordelijkheid voor derden, in artikel 1384 omschreven, vatbaar voor een analogische toepassing?

Artikel 1384/2° voorziet de verantwoordelijkheid van den vader, gebeurlijk van de moeder, wegens daden door hun minderjarige kinderen gepleegd.

Ze is gesteund op de dubbele verplichting der ouders tot goede opvoeding en waakzaamheid.

Dan stelt zich onmiddellijk de vraag of artikel 1384/1° niet kan toegepast worden op den voogd, daar dezelfde verplichting ten zijne laste eventueel bestaat.

De rechtsleer verwerpt deze verbrede toepassing.

De bijzonderste reden is dat het vermoeden van schuld ten laste van de ouders een uitzondering is aan het algemeen recht, en dat uitzonderingsverplichtingen niet bij analogie mogen veralgemeend worden. (3) (1350 B. W.)

Dit argument schijnt beslissend, zelfs indien men de vergetelheid van den wetgever betreurt. (4)

Men kan ook aannemen dat de voogd zich niet in volstrekt dezelfde omstandigheden bevindt als de ouders, dat zijne rechten op het kind beperkt zijn en dat hij anderzijds gewoonlijk niet de eerste opvoeding van het kind heeft kunnen nagaan. (5)

Eindelijk is er het argument dat men vindt in bijzondere wetten, die den voogd met den vader of de moeder gelijkstellen, wat betreft zijn burgerlijke verantwoordelijkheid in de door hen voorziene gevallen.

Zekere auteurs hebben in deze gelijkstelling eene bekrachtiging van den algemeenen regel gevonden en hebben er een bewijs in gezien, dat de voogd werkelijk met den vader gelijkgesteld wordt.

Zij denken dat de bijzondere wetten slechts het algemeen beginsel toepassen. (6)

Integendeel kan men zeggen — en met meer gezag — dat indien er in speciale wetten zooals b.v. de wetten op het vervoer, uitdrukkelijk verklaard wordt dat de voogd gelijkgesteld wordt met de ouders, zulks wel geschiedt omdat het hier een uitzondering geldt, die door de wet moet geschapen worden, daar zij niet voort-

vloeit uit artikel 1384/2° zelf, dat den voogd uitsluit.

Anderzijds kan men den voogd werkelijk niet vergelijken met den vader of de moeder, daar hij de vaderlijke macht niet bezit.

Voor dezelfde redenen zal men moeten aannemen, dat de bewaker van krankzinnigen niet kan verantwoordelijk gesteld worden op grond van artikel 1384/2°; men moet trouwens opmerken, dat hij gemakkelijk zal kunnen verantwoordelijk gesteld worden op grond van artikel 1382 en 1383, daar het feit zelf dat de krankzinnige in de mogelijkheid gelaten wordt schade te berokkenen, gewoonlijk het bewijs levert van een gemis aan degelijke waakzaamheid, hetgeen een rechtstreeksche fout daarstelt in hoofde van den bewaker. (7)

Zoo is het dat wij bijna bij eenparigheid van de huidige rechtsleer mogen besluiten tot de niet-analogische toepassing van artikel 1384/2°.

II. Is er mogelijk cumuul onder de verschillende vermoedens van schuld der artikels 1384/1°, 2°, 3°, 4° — 1385 en 1386?

Men kan eerst het geval hebben dat hetzelfde vermoeden op twee verschillende personen berust; dan is er altijd cumuul mogelijk.

Verder is er het geval van verschillende vermoedens, wanneer het eene meer bepaald is dan het andere en het op de verplichting van waakzaamheid berust; dan geldt de meer bijzondere presumptie en vervalt de andere, ingevolge het principieel « specialia generalibus derogant ».

Wanneer het toch verschillende vermoedens geldt, die spruiten uit meerdere bedrijvigheden van verscheidene derden, kan er wederom samenvoeging bestaan.

Vooraleer in het bijzonder deze verscheidene gevallen na te gaan, dient de vraag gesteld te weten hoe de verantwoordelijkheid geregeld is in geval van bestaande cumuul.

Wanneer de feiten aanleiding gegeven hebben tot strafveroordeeling, kan er solidaire veroordeeling zijn, ook wat de burgerlijke belangen betreft, ingevolge het artikel 50 van het Wetboek van Strafrecht.

Behoudens dit geval, ziet men niet in waarom er in principieel solidaire veroordeeling zou moeten aangenomen worden.

Ingevolge de algemeene beginselen zou ieder slechts verantwoordelijk zijn in verhouding met den graad zijner schuld en er zou geen verschil

bestaan tusschen de bewezen schuld en de vermoedelijke schuld.

In zooverre de beide schulden vermoed zouden zijn en, bij gebrek aan nadere bepaling, zouden beide vermoede schulden moeten aanzien worden als ware door elk van beide de helft van de schade berokkend (8), doch dit wordt in het algemeen niet aangenomen. (Zie arrest van Verbreking, 25 Juni 1928, Pas. 1928, 28-1-205.) (9)

Het uitsluitend belang van de slachtoffers mag den rechter er niet toe brengen de elkeellijkheid aan te nemen, waar geen enkele wettekst hem zulks oplegt.

A. *Gelijkaardige vermoedens.*

1° Twee vermoedens gesteund op artikel 1385 : schade berokkend door twee verschillende dieren. Het zal gebeurlijk het geval zijn bij een aanval van het eene dier tegen het andere.

De twee vermoedens zullen van gelijkloopen de kracht zijn.

De twee verschillende eigenaars zijn beide verantwoordelijk voor de schade door de hun toehoorende dieren berokkend.

Bij gebrek aan bewijs van verhouding tusschen de schade door het eene en het andere dier toegebracht, staan zij beiden verantwoordelijk voor de helft.

Indien er integendeel een bewijs kan geleverd worden van het veroorzaken eener grootere schade door een der beide dieren, is het in dezelfde verhouding dat de verantwoordelijkheid geldt.

2° Twee vermoedens van schuld op grond van artikel 1384/1°.

Defect of gebrek van de zaak.

Men kan veronderstellen dat er schade berokkend wordt door twee verschillende zaken, ieder door een defect aangetast.

Om dezelfde redenen als voor het dier, en bij gebrek aan nader bewijs, zullen de twee vermoedens tegelijkertijd gelden en zal de verantwoordelijkheid zich verdeelen tusschen de verschillende bewakers der defecte zaken.

3° Twee vermoedens op grond van artikel 1386.

Men kan veronderstellen dat er schade berokkend wordt door het ineensinken van twee gebouwen aan twee verschillende eigenaars toevoorende, in de voorwaarden door artikel 1386 geëischt om ze verantwoordelijk te stellen.

In dit geval en ingevolge de algemeene be-

grippen, moet men natuurlijk aannemen dat het vermoeden van schuld tegen beiden geldt, en ieder tot de helft zal gehouden zijn.

B. *Vermoedens van verschillenden aard.*

a) Ten laste van denzelfden persoon.

1° Toepassing van artikelen 1384/2° en 1384/3° : vader en aansteller.

Men kan zich het geval inbeelden van een vader voor wie zijn minderjarige zoon als aangestelde kan beschouwd worden. Zal hij dan verantwoordelijk zijn in zijne hoedanigheid van vader of van aansteller?

Het belang van de onderscheiding ligt in het feit, dat de verantwoordelijkheid van artikel 1384/3° strenger is dan die van artikel 1384/2°, daar zij een *presumptio juris et de jure* daartelt.

Vermits de betrokken persoon zich werkelijk in de omstandigheden bevindt, geveerd door beide vermoedens, moet men aannemen dat hij gehouden zal zijn op grond van het sterkste vermoeden.

Deze vermoedens zijn inderdaad opgelegd ten voordeele van derden. Indien, onafgezien van het vermoeden van artikel 1384/2° de vader zich nog in de voorwaarden bevindt vereischt door artikel 1384/3°, zal het wel in deze meer bepaalde hoedanigheid zijn, dat hij aansprakelijk zal moeten gesteld worden. (10)

In zooverre de schade zou berokkend zijn door een minderjarige, aangestelde van den vader, maar buiten de uren van zijn werkzaamheden als aangestelde, blijft de verantwoordelijkheid op grond van artikel 1384/2° alleen bestaan.

De rechtsleer schijnt in het algemeen te zeggen, dat de beide vermoedens tegelijkertijd bestaan en dat het aan het slachtoffer behoort, bij keuze, aan te duiden welke basis van verantwoordelijkheid het verkiest tot grondslag zijner eischen. (11)

Het belang van dit recht tot keuze is niet al te groot; inderdaad, wanneer een slachtoffer twee gronden van verantwoordelijkheid met zekerheid kan verkiezen, zal het natuurlijk het gunstigste nemen en voorzichtigheidshalve de twee rechtsgronden in zijn dagvaarding aanduiden.

2° Toepassing van artikel 1384/3° en 1385 : Aansteller en eigenaar van het dier.

Om dezelfde redenen zou men moeten aannemen, dat de strengste verantwoordelijkheid

van toepassing is, namelijk artikel 1385.

In feite zou hier wederom van keuze kunnen gesproken worden en zal men best doen beide gronden uitdrukkelijk aan te halen.

3° Toepassing van artikelen 1384/3° en 1384/4° : Aansteller en onderwijzer.

Om dezelfde redenen geldt dezelfde oplossing.

Dat is het geval voor den bestuurder van een onderwijsgesticht, die zelf als onderwijzer kan in het gedrang gesteld worden of als aansteller van een zijner onderwijzers, onder de bewaking van denwelke de feiten gebeurd zijn.

Het slachtoffer moet dan niet verder een bepaalde fout tegen den onderwijzer kunnen bewijzen, het is hier om zoo te zeggen een verantwoordelijkheid die berust op vermoedens van dubbelen graad. De schuld van den bestuurder-aansteller wordt vermoed om reden hij een slechte aangestelde gekozen heeft en hij mag dit vermoeden niet weerleggen : hij is slechts verantwoordelijk in zooverre zijn aangestelde verantwoordelijk en schuldig is; deze laatste is slechts in fout door het vermoeden van artikel 1384/4°. Toch neemt men gewoonlijk aan, dat dit voldoende is tegenover den bestuurder, welke geen reden heeft om van een gunstiger regiem te genieten dan het gemeen recht. (12)

4° Toepassing van artikelen 1384/3° en 1384/4° : Aansteller en bewaker van de zaak die men onder zijne hoede heeft.

Men kan veronderstellen dat de schade tegelijkertijd veroorzaakt wordt door de fout van een aangestelde en door een gebrek van de zaak, die aan zijn aansteller toebehoort. B.v. kan een auto-ongeval toe te schrijven zijn aan een defect van den motor, terzelfdertijd als aan een onvoorzichtigheid van den voerder. Het geval zal zeldzaam zijn, omdat het gebrek van de zaak gewoonlijk het geval van heirkraft voor den voerder zal daarstellen, maar toch kan men veronderstellen dat het ongeval slechts mogelijk zou zijn door de samenvoeging en van het gebrek aan de zaak en van de onvoorzichtigheid van den voerder.

Om schadeloosstelling te vragen zal het slachtoffer het recht hebben den aansteller en bewaker op den meest gunstigen grond te vervolgen.

In feite kan het veranderlijk zijn, naarmate de onvoorzichtigheid van den aangestelde of het gebrek der zaak beter te bewijzen zijn, en in dit geval meer dan ooit, zal het gezond ver-

stand het slachtoffer opleggen op beide gronden te dagvaarden.

b) Ten laste van verschillende personen.

I. — Vermoedens gesteund op een verplichting van waakzaamheid : verwerping van het cumuul.

1° Toepassing van artikelen 1384/2° en 1384/3° : Vander en aansteller.

Aangezien dit vermoeden gesteund is op een verplichting van toezicht, en dat het toezicht op den minderjarige of den aangestelde slechts door één enkel persoon kan uitgeoefend worden, of beter door een van beide kan waargenomen worden, is de vader ontlast van de op hem rustende vermoedens en is de aansteller alleen gehouden.

De fout in hoofde van den vader vermoed, berust zoowel op het feit van de opvoeding, die hij verplicht is te geven, als op het toezicht dat hij op het minderjarig kind, dat bij hem inwoont, kan uitoefenen.

Eens dat het kind onder de hoede is van een derde, aan wie de wet ook het toezicht er van toevertrouwt, is het aan de waakzaamheid van zijn vader onttrokken en blijft alleen van toepassing artikel 1384/3°. (13)

Dit geldt natuurlijk alleen voor de verantwoordelijkheid van den vader, voor zooveel zij door de wet vermoed is.

Wanneer men tegen den vader een bepaalde fout kan inroepen, het weze zelfs een fout bij gemis aan afdoend toezicht, blijft hij gebeurlijk verantwoordelijk ingevolge het gemeene recht.

Zekere auteurs denken nochtans dat het slachtoffer hier ook over de keus beschikt en dat het den vader terzelfdertijd als den aansteller mag in zake roepen. (14)

Dit kan in de praktijk van het grootste belang zijn, daar de vader vermogen kan bezitten en de aansteller niet. Toch meenen wij dat het moeilijk aan te nemen is dat de vader verantwoordelijk zou blijven ingevolge artikel 1384/2°, wanneer de schuld van een ander persoon ook vermoed is bij gebrek aan afdoend toezicht en waakzaamheid, toezicht dat den vader onmogelijk wordt door het feit zelf, dat zijn minderjarig kind onder de hoede van een meester of werkgever staat.

Moest men zelfs het stelsel van de keus aannemen, dan nog zou er volgens ons geen reden bestaan, zooals hooger vermeld, tot solidaire veroordeeling van beiden.

2° Toepassing van artikelen 1384/2° en 1384/4° : Vader en onderwijzer.

Men make onmiddellijk hetzelfde voorbehoud als hooger wat betreft een persoonlijke en bewezen fout in hoofde van den vader. Anderzijds moet men voor dezelfde redenen als in 't geval waarbij het kind aan een aansteller is toevertrouwd, doch met meer kracht, de vermoedelijke verantwoordelijkheid van den vader verwerpen, wanneer het kind aan een onderwijzer is toevertrouwd. Inderdaad, in dit geval is de onderwijzer wel diegene aan wien de vader zijne verantwoordelijkheid overmaakt.

Wat dergelijk geval betreft, heeft de rechtspraak dit stelsel gewoonlijk aangenomen. (15)

3° Toepassing van artikelen 1384/1° en 1386 : Waakzaamheid over de zaak en eigendom van het gebouw dat instort. (16)

De wet voorziet dat, wat de instorting van gebouwen betreft, veroorzaakt door nalatigheid in het onderhoud, of gebrek in den bouw, de eigenaar hiervoor verantwoordelijk is.

Anderzijds is de bewaker verantwoordelijk voor de schade, veroorzaakt door de zaak die onder zijne hoede staat. Gezien er een bijzondere tekst bestaat voor de schade door instorting veroorzaakt, moet men aannemen dat het algemeen artikel 1384 hier niet van toepassing is, omdat de wetgever de bijzondere waakzaamheid van de gebouwen, die zouden kunnen instorten, heeft toevertrouwd aan de eigenaars, die er het grootste belang bij hebben zij te vrijwaren.

In feite zal het slachtoffer dus in dit geval den eigenaar alleen in zake kunnen roepen en niet den bewaker.

In Frankrijk, waar artikel 1384/1° anders toegepast wordt dan in België, en waar er geen bewijs van bepaald gebrek moet geleverd worden, hebben de slachtoffers meer belang zich op artikel 1384 dan 1386 te beroepen; toch neemt de rechtsleer aan, dat aangezien er een bijzondere regeling bestaat voor het geval van instorting van een gebouw, men aan dit geval den algemeenen regel van gebrek der zaak niet mag toepassen. (17)

4° Toepassing van artikelen 1385/1° en 1385/2° : Eigenaar van het dier en bewaker van het dier.

Wanneer artikel 1384 voor wat de verwerpen betreft, de vermoedens niet op den eigenaar doet berusten, maar op den bewaker alleen, stelt artikel 1385, wat de bewaking van

een dier betreft, rechtstreeks den eigenaar of den bewaker verantwoordelijk.

De vraag wordt dan gesteld te weten of beiden konden vervolgd worden op grond van gemeld artikel, ofwel of men den eigenaar moet ontlasten wanneer hij zelf de bewaker niet is.

Men zou eerst kunnen denken dat beide gehouden zijn om reden dat de bijvoeging van het woord « eigenaar » anders zonder nut zou zijn, vermits het had volstaan den bewaker alleen aan te duiden, bewaker die gebeurlijk de eigenaar zelf kan zijn.

Toch schijnt dit niet aangenomen te worden door de algemeene rechtspraak en rechtsleer.

Indien de eigenaar rechtstreeks gevisieerd geweest is, dan is het omdat hij vermoed wordt bewaker te zijn zolang men niet kan bewijzen dat het dier onder de bewaking van een derden persoon staat. Ware het woord « eigenaar » aan den tekst niet bijgevoegd geweest, dan hadden de slachtoffers in feite moeten bewijzen dat het dier werkelijk aan de bewaking van den eigenaar onderworpen was; door het bijvoegen van het woord « eigenaar » wordt het slachtoffer ontlast van elk bewijs, de schuld van den eigenaar wordt vermoed, hij is slechts ontlast wanneer de bewaking in feite aan een derde gegeven wordt, b.v. aan een huurder. Kan hij dit bewijs leveren, dan moet hij buiten zake gesteld worden, zoo luidt de huidige rechtsleer. De verantwoordelijkheid van artikel 1385 is alternatief en niet cumulatief.

Er bestaat hier een reden om de verantwoordelijkheid van den eene boven deze van den andere te verkiezen, omdat zij gesteund is op het feit, dat diegene die het best er kan voor zorgen dat het dier onschadelijk zou wezen, er verantwoordelijk moet voor zijn. Wanneer het dier zich onder de bewaking van een derde bevindt, is er geen reden meer om den eigenaar te vervolgen. Wanneer het niet bewezen is dat een derde wettelijk bewaker van het dier is, kan de eigenaar zich niet verrechtvaardigen zonder het bewijs te leveren dat het ongeval te wijten is aan heirkraft of aan derden en zonder te kunnen eischen van het slachtoffer dat het het bewijs brenge dat de eigenaar werkelijk de bewaking van het dier had.

II. — Vermoedens berustende op de bedrijvigheid van twee verschillende factoren : cumuul.

1° Toepassing van artikelen 1385 en 1384/4°

Eigenaar of bewaker van het dier en onderwijzer.

Wij veronderstellen hier een ongeval gebeurd bij een samenloop van omstandigheden, waar de verantwoordelijkheid van den eigenaar van een dier en deze van een onderwijzer (daar een onder zijn bewaking staande kind ook eene onvoorzichtigheid zou hebben begaan), weerhouden is, zonder dat men de verhouding tusschen de beide fouten kan bewijzen.

In dergelijk geval bestaat er geen reden om eerder den eene dan den andere van de wettelijke vermoedens te ontslagen. Men moet dus aannemen, dat beide vermoedens hunne uitwerking moeten hebben.

Hier geldt het weer de twist aangaande het bestaan van solidariteit of niet.

Steeds voor dezelfde redenen moeten wij ze verwerpen : waar de wet geen solidariteit voorzien heeft, is er geen reden om ze analogisch toe te passen.

2° Toepassing van artikelen 1385 en 1384/2° : Eigenaar van het dier en ouders.

Het geval is hetzelfde als voor wat het 1° betreft. De twee vermoedens zullen samenwerken en de verantwoordelijkheid zal zich voor de helft verdeelen.

3° Toepassing van artikelen 1385 en 1384/3° : Eigenaar van het dier en aansteller of meester.

Nog een gelijkaardig geval.

4° Toepassing van artikelen 1384/1° en 1384/2° : Bewaker van de defectueuze zaak, en ouders.

5° Toepassing van artikelen 1384/1° en 1384/4° : Bewaker van de defectueuze zaak, en onderwijzer.

6° Toepassing van artikelen 1384/1° en 1384/3° : Bewaker van de defectueuze zaak, en aansteller.

In deze drie laatste gevallen bestaat er wederom geen reden om de voorkeur aan het eene boven het andere vermoeden te geven.

Er valt op te merken, dat het ook in de praktijk zeldzaam zal zijn dat dergelijke vermoedens samen zullen kunnen voorkomen. Inderdaad, wanneer het gebrek van de zaak bewezen is, zal dit gewoonlijk een bewijs van heirkracht vertegenwoordigen voor de daders van het ongeval. Het bewijs van een bepaalde schuld in oorzakelijk verband met het ongeval, zal ook gewoonlijk de uitsluiting van gebrek van de zaak medeslepen. Het is in het een of het ander geval niet onmogelijk, dat beide zouden be-

wezen zijn; het gebrek van de zaak en de bepaalde fout, die beide het ongeval hebben veroorzaakt door de bedrijvigheid van een enkelijk gemaakt hebben. In dit geval en in zooverre er geen bewijs kan geleverd worden van groo-teren invloed van den eenen factor dan den andere, zal de verantwoordelijkheid tusschen beiden dienen verdeeld te worden.

Besluit.

In het geval van bestaan van twee identieke vermoedens, ten laste van twee verschillende personen, zal er altijd samenvoeging zijn, omdat er twee verschillende fouten in het gedrang komen ten laste van twee afzonderlijke personen, beide verantwoordelijk voor dezelfde redenen waarvan men de eene niet boven de andere mag verkiezen bij gebrek aan bewijs ten laste of ten gunste van den eene of den andere.

In het geval van twee verschillende vermoedens, zal de cumuul uitgesloten zijn iedermaal dat er een voldoende reden bestaat om het eene boven het andere vermoeden te verkiezen; dit zal het geval zijn telkens de twee vermoedens gesteund zijn op een verplichting van waakzaamheid, die slechts op een enkel persoon kan berusten, zoodat een meer bepaalde waakzaamheid de algemeene waakzaamheid uitsluit. In dit geval zijn de verschillende vermoedens, waarvan het eene het andere uitsluit, altijd veroorzaakt door de bedrijvigheid van een enkel persoon of zaak.

Wanneer de vermoedens verschillend zijn en niet voortvloeien uit de bedrijvigheid van een en dezelfde persoon, maar integendeel spruiten uit de bedrijvigheid van twee verschillende agenten, zijn er werkelijk twee verschillende feiten aan den oorsprong van de verantwoordelijkheid, twee verscheiden oorzaken van schuld. Elk dezer oorzaken leidt tot een vermoeden van afzonderlijke schuld. Het eene sluit het andere niet uit, daar het eene meer bepaald is dan het andere, terwijl zij van verschillenden aard zijn, en gegrond op twee fouten door twee verschillende wezens begaan.

Mag men dan niet zeggen dat er eerder coëxistence bestaat dan cumuul tusschen twee gelijkaardige of verschillende vermoedens van verantwoordelijkheid ten opzichte van een bepaalde schade, die spruit uit den samenloop van gelijklopende fouten.

Een gemeene fout bestaat er dan niet, maar wel twee bronnen van verantwoordelijkheid, zooals het gebeurt in geval van samenbegaan van vermoede fout en bewezen fout.

In één woord, wanneer er gelijkaardige vermoedens bestaan is er cumuul, omdat twee personen vermoed zijn dezelfde fout begaan te hebben. Beide zijn dus tot vergoeding verplicht als er geen tegenbewijs bestaat; wanneer het integendeel vermoedens geldt, die van aard verschillen, zijn twee personen of een enkel, volgens de schakeeringen van de verschillende wetteksten, verantwoordelijk ingevolge de verschillende hoedanigheden die zij bekleeden; in dit geval moet als voornaamste hoedanigheid gelden, degene die het waarschijnlijkst voortvloeit uit den zwaarsten grond van verantwoordelijkheid.

Wanneer bij uitzondering de twee verschillende vermoedens die wel is waar ten opzichte van eenzelfde schade, werken, maar uit twee gansch verschillende fouten die beide vermoed zijn, spruiten, valt men noodzakelijkerwijze terug in het gemeene recht. Alsof er twee bewezen fouten zouden bestaan zullen er dan

twee verschillende vermoedens van fout, die spruiten uit twee verschillende bedrijvigheden, te zamen hun uitwerksel hebben, terwijl het eene het andere niet vernietigt.

Marie M. DELOOF,
Advocaat te Antwerpen.

- (1) Mercuriale 13 Sept. 1927. Rev. Gén. Ass. et Resp. 27-164. Requisitorium Arrest van Verbr. 4 Juli 1929, Pas. 1929-2-161.
- (2) Verbreking 1e kamer, 21 Januari 1937, Belg. Jud. 1 Maart 1937, n° 5, blz. 129.
- (3) Pirson et Devillée: La Resp. Civ. extra contractuelle, T. I, n° 76; Depage, T. II, n° 973; Planiol et Ripert, T. VI, n° 626; Jossierand, t. II, 490; Demolomhbe, t. XV, n° 587 et suiv.; Baudry-Lacantinerie Droit Civil, t. IV, n° 2938; Gadenat et Ricci, Responsabilité, blz. 432, n° 43.
- (4) Colin et Capitant, t. II, blz. 390; Laurent, T. XX, n° 555.
- (5) Mazeaud, T. I, n° 746.
- (6) Thiry Droit Civil, III, n° 207; Sourdat Traité Général de la Respons., T. I, en de er in vermelde Oorsprongen; Aubry et Rau, t. IV, blz. 758.
- (7) Depage, t. II, n° 977; Mazeaud, t. I, n° 719, en onlangs Besluiten P. Matter. Verbreking Frankrijk, 13 Febr. 1930. Gaz. Pal. 20 Febr.
- (8) Pirson et Devillée t. I, n° 160 tot 163.
- (9) Mazeaud, t. I, n° 724 en 867.
- (10) Sourdat loc. cit. n° 838. Demogue Tr. des Oblig. t. 5, n° 829.
- (11) Mazeaud, t. II, n° 866; Pirson et Devillée, n° 156.
- (12) Mazeaud, T. I, n° 918.
- (13) Pirson et Devillée, t. I, n° 157.
- (14) Mazeaud, t. I, n° 895.
- (15) Arr. van Dun t. Van Suetendaal — nog niet verschenen — Brussel, 7 Juli 1936; Antwerpen, 9 December 1937. Pas. 28-3-104; Mazeaud n° 789.
- (16) Pirson et Devillée, n° 136, 153, 157bis. Mazeaud, t. II, blz. 1025.
- (17) Mazeaud n° 712 en volg.

RECHTSPRAAK

298

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

IIe Kamer. — 18 Mei 1938.

Voorzitter: M. Torsin.

Raadsheeren: M. Ernst de la Graete en Deben.

Advokaat-Generaal: M. Collard-de Sloovere.

Pleiters: Mrs. A. Le Paige en De Vis.

I. VERHAAL TEGEN BESLISSING VAN BESTUURDER DER BELASTINGEN. — VOLMACHT. — NIET NOODIG ZE BIJ DE NEERGELEGDE BESCHEIDEN TE VOEGEN.

II. VERHAAL TEGEN BESLISSING VAN DEN BESTUURDER DER BELASTINGEN. — BETEEKENING AAN EEN ANDEREN BESTUURDER DAN DEGENE DIE DE BESLISSING HEEFT GEVELD. — GEEN MIDDEL VAN NIET ONTVANKELIJKHEID INDIEN HET EXPLOOT AAN DEN BEVOEGDEN DIRECTEUR WERD OVERHANDIGD.

III. BELASTINGEN OP DE INKOMSTEN. — ADVIES VAN DE FISCALE COMMISSIE INGESTELD BIJ ARTIKEL 55 DER SAMENGEORDENDE WETTEN. — ONGELDIGHED WANNEER DE IDENTITEIT VAN DE AANWEZIGE LEDEN NIET UIT HET PROCES VERBAAL BLIJKT EN WANNEER HET UIT HET ADVIES NIET BLIJKT DAT DE COMMISSIE KENNIS HEEFT GEHAD VAN VERGELIJKINGSBESTANDDEELEN.

I. Luidens artikel 7 van de wet van 6-9-95, en artikel 17 van de wet van 28 Februari 1924, moet de lastgeving van den gevolmachtigde, die namens een belastingplichtige een verhaal tegen de beslissing van den Directeur der belastingen instelt, niet uitdrukkelijk zijn doch mag zij integendeel stilzwijgend zijn. Deze volmacht spruit in elk geval uit de beteekening van het verhaal ten verzoeken van den belastingplichtige.

II. Wanneer ten gevolge van een materiele vergissing het verhaal niet beteekend wordt aan den bestuurder die de aangevochten beslissing heeft gevelde, doch aan een kollega waarvan de bureelen in hetzelfde gebouw zijn gevestigd en het in feite vast staat dat de bevoegde Directeur kennis heeft gehad van het verhaal, werd er geen werkelijke schade aan het beheer der Belastingen berokkend en mag dus uit die materiele missing geen middel van niet ontvankelijkheid worden afgeleid.

III. Wanneer het advies van de fiskale commissie voorzien door art. 55 der samengeordende wetten nietig is, worden de taxaties die er op steunen, vernietigd.

Het advies der fiskale commissie is n.l. nietig wanneer het proces verbaal niet op leesbare wijze het handteeken draagt van de aanwezige leden, wanneer de kopij ervan die aan den verhaler wordt beteekend geen aanduiding bevat van de leden die op de Commissie aanwezig waren en niet ondertekend is door den controleur als voorzitter, wanneer uit het advies

niet blijkt dat de commissie kennis zou hebben gehad van vergelijkingsbestanddeelen voor soortgelijke belastingsschuldigen.

Sofflé t/Beheer van belastingen.

Gezien het hooger beroep bij het Hof van Beroep te Brussel, op 6 April 1936 ingesteld door rekwirant, tegen de beslissing van den Heer Directeur der rechtstreeksche belastingen der Provincie Antwerpen in dato 27 Februari 1936;

Gezien het exploit van beteekening van gemeld beroep;

Gezien de besluiten door de partijen genomen,

Gezien de overige stukken van den bundel;

Gehoord het verslag door den Heer Raadsheer Debeil gegeven ter openbare terechtzitting van 30 Maart 1938;

Gezien het verhaal regelmatig genomen tegen de beslissing van den bestuurder der rechtstreeksche belastingen van Antwerpen, Eerste Bestuur, nummer 46218 m. d.d. 27 Februari 1936, die het bezwaar door rekwirant gevormd tegen de belastingen op de inkomsten over de dienstjaren 1933 (navordering van rechten in 1935) en 1934 alsmede de verhooging van belastingen toegepast wegens bestraffing, verwerpt;

Aangezien het beheer beweert dat het verhaal niet ontvankelijk moet verklaard worden omdat het ondertekend is door een bijzonder gemachtigde, alhoewel het bestaan eener volmacht uit de bescheiden niet blijkt en omdat het niet beteekend werd aan den bestuurder die de bestreden beslissing genomen heeft;

Aangezien luidens artikel 7 der wet van 6 September 1895, het verhaal tegen de beslissingen van den provincialen bestuurder der rechtstreeksche belastingen moet geschieden bij rekwest in persoon of door een gevolmachtigde doch dat dit artikel den verhaler volstrekt niet verplicht de volmacht bij de neergelegde bescheiden te voegen;

Dat integendeel artikel 17 van de wet van 28 Februari 1924 (artikel 67 der samengeschakelde wetten) voorziet dat de lastgeving van den gevolmachtigde niet uitdrukkelijk moet zijn, doch integendeel stilzwijgend mag zijn en in elk geval uit de beteekening van het verhaal ten verzoeken van den belastingplichtige spruit;

Aangezien in onderhavig geval het verhaal ondertekend door den gevolmachtigde binnen den wettelijken termijn op verzoek van rekwirant door ambt van deurwaarder Vyt aan den bestuurder der rechtstreeksche belastingen der provincie Antwerpen beteekend werd;

Aangezien ten gevolge van een materiele vergissing het exploit van beteekening der rechtstreeksche belastingen der provincie Antwerpen, 2e Directie alhoewel de beslissing genomen werd door den bestuurder der 1e Directie;

Aangezien de bureelen van de twee directies gevestigd zijn te Antwerpen in eenzelfde gebouw Kipdorpvest, 24, en niets bewijst dat de bediende, bureelhoofd, die in naam van den bestuurder der belastingen het exploit ontvangen heeft niet in

dienst was bij de 1e Directie daar het exploit niet vermeldt in naam van welken directeur hij het ontvangsbewijs ondertekend heeft;

Aangezien de bestuurder der 1e Directie overeenkomstig artikel 9 der wet van 6 September 1895, een gelijkluidend afschrift van de beslissing door hem gevelde den 27 Februari 1936 met de stukken aangaande de betwisting heeft laten worden ter griffie van het Hof, hetgeen bewijst dat hij het exploit regelmatig heeft ontvangen;

Dat de materiele vergissing der aanduiding van den bevoegden directeur dus geen werkelijke schade aan het Beheer der belastingen heeft berokkend;

Aangezien bijgevolg de twee middelen van niet ontvankelijkheid door het beheer ingeroepen niet kunnen weerhouden worden;

Aangezien verhaler nagelaten heeft te gepasten tijde aangifte te doen van het bedrag der inkomsten door hem verwezenlijkt gedurende de maatschappelijke jaren 1932 en 1933 zooals hij daartoe gehouden is, in gevolge artikel 53 der samengeordende wetten;

Aangezien luidens artikel 56 van voornoemde samengeordende wetten, bij niet aangifte, het beheer de belastingen van verhaler ambtswege heeft vastgesteld, maar dat vooraleer tot aanslag van ambtswege over te gaan den controleur het advies der fiscale commissie, ingesteld bij artikel 46 der wet van 13 Juli genomen heeft;

Aangezien rekwirant de geldigheid van die taxatie betwist en aanvoert dat het advies van de fiscale commissie nietig is daar het niet genoegzaam met redenen omkleed is, daar het noch de namen der leden die aan de beraadslaging deelnamen, noch hunne hoedanigheid vermeldt, daar het niet ondertekend is door den controleur voorzitter, daar het geen melding maakt van het al of niet voorleggen aan de leden der vergelijkingsbestanddeelen van gelijkaardige lastenbetalers;

Aangezien het uit de voorgelegde stukken spruit dat het origineel van de beslissing der commissie slechts het handteeken draagt van de leden die er aan deel zouden genomen hebben, handteekens waarvan er enkele onleesbaar zijn, wanneer het proces verbaal geen melding maakt van de namen der aanwezige leden; dat uit hetzelfde proces-verbaal overigens niet blijkt dat de afgevaardigde der gemeente, waar verhaler woont, aan de beraadslaging deel genomen heeft;

Dat het origineel der beslissing niet ondertekend is door den controleur voorzitter;

Wel is waar dat hij zijn handteeken gezet heeft onder de verklaring waarbij hij zich aansluit bij het advies der commissie en het cijfer door haar aangenomen als basis van den aanslag aanneemt maar die handteekening staat vermeld niet als voorzitter, maar slechts voorkomt als zijnde gegeven in zijn hoedanigheid van taxatieagent;

Dat daarenboven de kopij die aan verhaler beteekend werd geen enkele aanduiding bevat betreffende de namen der leden die op de commissie tegenwoordig waren en niet ondertekend is door den controleur als voorzitter;

Aangezien ook niet uit dit advies blijkt dat de

commissie zou kennis gehad hebben van de vergelijkingsbestanddeelen voor soortgelijke belastingschuldigen die hetzelfde bedrijf uitoefenen als verhaler in gelijkaardige omstandigheden;

Aangezien het alzoo vaststaat dat de belastingsschuldige van de waarborgen door artikel 55 der samengeschiedelike wetten voorgeschreven beroofd werd;

Aangezien al de voorschriften betreffende de tusschenkomst der fiscale commissie de openbare orde aanbelangen en dat zij op straf van nietigheid moeten nageleefd worden (Cass. 22 Februari 1937 Pas. 1937. I. blz. 68)

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 4.30.34 tot 38 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in openbare terechtzitting het verslag van den Heer Raadsheer Debeil en het eensluidend advies van den Heer Advokaat Generaal Collard-De Sloovere;

Aanvaardt het verhaal en er recht op doende, zegt voor recht dat het advies der fiscale commissie van Antwerpen d.d. 21 Mei 1935, nietig en van geener waarde is;

Vernietigt de betwiste belastingen ten gevolge van dit advies vastgesteld;

Veroordeelt den Belgischen Staat, alle sommen die hij ten gevolge van de alzoo nietig verklaarde belastingen zou ontvangen hebben, aan verhaler terug te betalen met de wettelijke intresten;

Verwijst den Belgischen Staat in de kosten.

299

HOF VAN BEROEP TE GENT

Tweede Burgerlijke Kamer. — 8 Juni 1938

Voorzitter: M. Jouret

Raadsheeren: MM. De Clercq en Heyvaert

Adv. Gen.: M. Remy

FISCAAL RECHT. — DWANGBEVEL. — BESLAG ONDER DERDEN.

Een dwangbevel, afgeleverd door den Ontvanger van het buitengewoon zegel, vormt een geldigen titel om beslag te leggen onder derden, wegens betaling van rechten en boeten ingevolge fiscale overtredingen; zulks zonder toelating van den Heer Voorzitter der Rechtbank van Eersten Aanleg en zonder dat een voorafgaandelijke aanmaning tot betalen vereischt zij.

Het verzet tegen den titel, (het dwangbevel), neemt niet weg dat hij voorloopig bestaat en dus minstens een begin van uitvoering mogelijk is.

Min. van Finant. t/ Van Heyghen

Overwegende dat het beslag onder derden regelmatig naar den vorm en in de voorwaarden door de wet vereischt, gedaan werd;

Dat het inderdaad gedaan werd om de betaling te bekomen van rechten en boeten wegens fiscale overtredingen, waarvan het bedrag vastgesteld was in een dwangbevel afgeleverd door den Ontvanger

van het buitengewoon zegel te Gent en het daarbijgaand proces-verbaal van vaststelling.

Dat zulk dwangbevel een geldige titel uitmaakt der verbintenissen voor geïntimeerden, spruitende uit hunne wettelijke verplichtingen tegenover den Staat en zulke titel de beslagneming onder derden, zonder de toelating van den voorzitter der Rechtbank van eersten aanleg veroorlooft;

Overwegende dat geïntimeerden vergeefs opwerpen dat dit beslag niet voorafgegaan werd van eene aanmaning tot betalen; dat in zake van beslag onder derden zulk bevel tot betaling niet vereischt wordt;

Overwegende verder dat het feit dat tegen het dwangbevel, dat de titel der schuld van geïntimeerden jegens den Staat uitmaakt, verzet aangeteekend werd voor de rechtbank, niet wegneemt dat deze titel voorloopig bestond zooals hij gevestigd werd, hetgeen ten minste toeliet de rechtspleging van beslag onder derden te beginnen;

Overwegende dat bij arrest van heden het vonnis door de Rechtbank van eersten aanleg van Gent, dat op het verzet tegen het dwangbevel uitspraak gedaan had, bevestigd werd;

Dat dit vonnis het dwangbevel geldig verklaarde voor eene totale som van 10.336,50 frank;

Dat deze beslissing dus de geldigheid van het onder derden gedane beslag tot zulk bedrag medebrengt;

Dat het bestreden vonnis dus in al zijne deelen dient bevestigd te worden.

Om deze redenen.

Het Hof,

Gelet op art 68 der wet van 15 Juni 1935

Gehoord het eensluidend advies van den Heer Advokaat Generaal Remy;

Alle meerdere of andere conclusiën als ongegrond verwerpende:

Ontvangt de beroepen; verklaart ze ongegrond en bevestigt het bestreden vonnis;

Veroordeelt appellant tot de kosten van beroep.

300

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1e Kamer. — 28 Februari 1938

Voorzitter: M. G. Soenen

Rechters: MM. G. Verstraete en J. Axters

Pleiters: Mrs Boudolf (Oostende) en Maertens

ARBEIDSWETGEVING. — VERZEKERING TEGEN DE GELDELIJKE GEVOLGEN VAN OUDERDOM EN VROEGTIJDIGEN DOOD. — OUDERDOMSRENTETOSLAG. — NALATIGHEID VAN DEN WERKGEVER. — VERANTWOORDELIJKHEID.

In zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, dient de werkgever in beginsel verantwoordelijk verklaard voor de gevolgen zijner nalatigheid bij het verrichten der voorgeschreven stortingen of bij het overhandigen der pensioenkaarten.

Deze verantwoordelijkheid betreft echter slechts de rechtstreekse gevolgen dezer nalatigheid.

Wanneer de stortingen door den werkgever te doen niet volstaan om aan den werknemer het recht op de ouderdomsrentetoeslag te verleen en daartoe nog aanvullende vrije stortingen van den werknemer noodzakelijk zijn, kan het verlies van den rentetoeslag niet als een rechtstreeksch gevolg der tekortkomingen van den werkgever worden beschouwd, daar niet mag verondersteld worden dat de werknemer de vrije stortingen zou hebben gedaan.

De rechtstreeksche schade blijft dan ook beperkt tot het verlies der gewone rente op de niet verrichte stortingen.

Van Gheluwe t/ Van de Castele

Overwegende dat aanlegger, destijds werkzaam bij verweerder in hoedanigheid van dokwerker, op 25 April 1935, den ouderdom van 65 jaar bereikt hebbende, eene aanvraag om ouderdomspensioen van 3100 frank indiende en deze vraag zag verwerpen omdat gedurende de jaren 1932-1933, 1933-1934 en 1934-1935 geen enkele voldoende wettelijke storting verricht werd; dat aanlegger hiervoor verweerder, voor wiens rekening hij beweert uitsluitend in de jaren 1932 tot 1935 gewerkt te hebben, verantwoordelijk stelt en vergoeding vordert voor dit verlies, geraamd op 27.037,36 frank;

Overwegende dat luidens de wet van 14 Juli 1930 (art. 1) aanlegger, verzekerd tegen de gevolgen van ouderdom en vroegtijdigen dood, het recht had aanspraak te maken op de vermeerderde rente, waarvan tabel bij deze wet gevoegd, gezien hij luidens de voorschriften van de wet van 23 Juli 1932 geboren was tusschen 1 Juli 1867 en 31 December 1870 en wel namelijk op 25 April 1870, op voorwaarde dat, zooals voorzien in artikel 5 dezer laatste wet, de betalingen bepaald door de wet van 10 December 1924 regelmatig verricht werden en daarenboven vier jaarlijksche stortingen werden gedaan zooals voorzien in de wet van 14 Juli 1930;

Overwegende dat uit een schrijven uitgaande van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, Algemeene Directie voor Ouderdomspensioenen, gedagteekend van 5 Mei 1936, blijkt dat deze 5 voorgeschrevene stortingen niet allen werden gedaan; dat aanlegger slechts voor de tijdstippen, gaande van 1926 tot 1931 en voor het eerste jaar 1931-1932 voldoende gestort heeft, terwijl voor het jaar 1932-1933 niets, voor 1933-1934 slechts 40 frank in plaats van 120 fr. en voor 1934-1935 wederom niets werd gestort;

Overwegende dat, luidens het K. B. van 18 Mei 1931, uitgevaardigd in uitvoering van artikel 11, 4° van de wet van 14 Juli 1930 en van artikel 2, 4° van het K. B. van 15 Mei 1931 de stortingen van den werknemer-dokwerker geschieden door afhoudingen op het loon bij iedere betaling en berekend aan 0,25 fr. per halve werkdag en 0,45 fr. per heele werkdag (art. 2 a en c); dat de werkgever ter zelfder tijde verplicht is dezelfde storting te doen (art. 2 d); dat deze stortingen geschieden door middel van zegels van 0,50 fr. en 0,90 fr. op maandelijksche kaarten te plakken (art. 2 e); dat deze kaarten, later vervangen door kaarten van het

type I AJ, opgemaakt dienen te worden door de mutualiteit waarbij de werkman aangesloten is ofwel door den werkgever en in het bezit van den werknemer blijven (art. 2 f, g); dat de werknemer verplicht is bij iedere betaling zijn kaart aan den werkgever aan te bieden, opdat deze er de zegels op plakke en, zoo dit niet geschiedt, de werkgever verplicht is aan den werknemer een vernietigde zegel te overhandigen, opdat de werknemer die zelf op de kaart hechte (art. 2 i, j); dat deze kaart binnen de 15 dagen na de maand van zijn verjaardag aan de mutualiteit van den werknemer of aan den werkgever dient overhandigd; (art. 2, 1);

Overwegende dat bij het overhandigen van deze kaart door den werknemer of den werkgever, deze een ontvangstbewijs moet afleveren van het formulier n° 3B, hetwelk de werknemer kan voorleggen om te bewijzen dat hij de kaarten heeft overgemaakt aan iemand anders, die ermede gelast is ze aan de Spaar- en Lijfrentkas te laten worden; dat aanlegger, wel is waar, hier deze bewijzen niet voorlegt, doch dat verweerder bij brieven van 11 December 1935, aan de mutualiteit van aanlegger gericht, bekent de kaart voor het jaar 1932-1933 op 4 Mei 1934 opgezonden te hebben, terwijl hij de kaart 1933-1934 aan den aanlegger afgaf tegen ontvangstbewijs van 15 Juli 1935 en de kaart 1934-1935 op het oogenblik van zijn schrijven nog in zijn bezit had;

Overwegende dat het moeilijk aan te nemen valt dat verweerder de kaart van 1932-1933 zou opgezonden hebben; dat uit de inlichtingen van het Ministerie spruit dat voor dit jaar niets werd gestort en verweerder zeker geen kaart zonder zegels zal hebben opgestuurd; dat hij ten andere bij de afgifte, hetzij aan zijn mutualiteit, hetzij aan het postkantoor, hetzij op de burelen van de Algemeene Spaar- en Lijfrentkas te Brussel, een bewijs van deze afgifte zou ontvangen hebben, hetgeen hij nu nog zou hebben voor te leggen, gezien het dient bewaard te worden, gedurende vijf jaar (K. B. 15 Mei 1931 art. 37);

Overwegende dat verweerder in ieder geval is te kort gekomen aan zijn verplichtingen met de kaart van 1932-1933 niet op te sturen; dat hij eveneens is te kort gekomen aan zijn verplichtingen met de laatste kaart van 1934-1935 niet in tijds te hebben opgestuurd, vermits hij schrijft op 11 December 1935, ze nog te bezitten, alswaanneer aanlegger verjaarde op 25 April 1935 en hij ze alleen voor den 26n der maand na den verjaringsmaand mocht en moest opsturen (K. B. van 15 Mei 1931 art. 44, 42 en 24), zooveel te meer dat, luidens artikel 5 van de wet van 14 Juli 1930, geen stortingen meer konden aangenomen worden, nadat de werkman de 65 jaar had bereikt;

Overwegende dat ten slotte slechts voor 40 frank zegels werden geplakt in plaats van 120 frank voor het jaar 1933-1934; dat hier niet noodzakelijkerwijze verweerder in fout is; dat eerst dient onderzocht hoeveel dagen in den loop van dit jaar de aanlegger bij verweerder heeft gewerkt; dat uit de loonboekjes door aanlegger voorgebracht blijkt dat aanlegger tusschen 25 April 1933

en 25 April 1934, 90 dagen bij verweerder heeft gewerkt, hetgeen een bedrag aan zegels tegenwoordigt van 81 frank, als wanneer uit de inlichtingen van het Ministerie blijkt dat slechts 40 frank werd geplakt;

Overwegende dat in de veronderstelling dat de kaarten regelmatig zouden zijn opgestuurd geworden en door den verweerder de voldoende zegels zouden geplakt geweest zijn, hetzij volgens de loonboekjes voor het jaar gaande van 25 April 1932 tot 25 April 1933 voor 105½ dagen 95 frank, voor het jaar 1933-1934 81 frank, voor het jaar 1934-1935 voor 30 dagen (tot einde December 1934 daar geen verder loonboekje is voorgelegd), 27 frank, deze stortingen aan aanlegger niet het recht op de vermeerdering van rente voorzien in de wet van 14 Juli 1930 (art. 35) ipso facto zouden hebben toegekend, daar al deze betalingen beneden het vereischte minimum bleven (wet van 14 Juli 1930 art. 37); dat aanlegger, echter op grond van deze wet en luidens artikel 45 en volgende van het K. B. van 15 Mei 1931, het tekort mocht aanvullen door vrije stortingen;

Overwegende dat het geenzins bewezen is dat aanlegger deze aanvullende stortingen zou gedaan hebben, wel integendeel; dat, zoo dit zijn inzicht geweest ware, hij, ofwel aan verweerder zou hebben gevraagd er de aanvullende zegels op te plakken, ofwel zijn kaart zou hebben teruggeëischt en de aanvullende betalingen door tusschenkomst van zijn mutualiteit zou hebben verricht (K. B. 15 Mei 1931 art. 45 en 53); dat hij dit niet heeft gedaan; dat hij deze aanvulling zelfs heeft achterwege gelaten voor de kaart 1933-1934 dewelke hem werd gegeven door verweerder en waarop slechts 40 frank zegels waren geplakt in plaats van 120 fr.;

Overwegende dat, luidens het barema II litt. Ib van het K. B. van 18 December 1934 aanlegger de 3/5 van de vermeerdering, hetzij 1860 frank jaar-rente zou hebben genoten, had hij maar dit ééne jaar 1933-1934 waarvan hem de kaart werd afgegeven, zelf in regel gebracht door aanvullende stortingen, gezien voor twee andere tijdstippen de betalingen in orde waren; dat echter deze nalatigheid van aanlegger zelf, voor gevolg heeft gehad dat hem geen enkele vermeerdering van rente is toegekend, zoodat zijn brevet slechts de intrest zijner effectieve stortingen, hetzij 52,70 frank bedraagt;

Overwegende dat verweerder enkel beweert dat aanlegger nog voor andere patroons heeft gewerkt en aanlegger in vertoef stelt zijn loonboekjes voor te leggen; dat al de voorgelegde loonboekjes slechts den naam van verweerder vermelden, hetgeen niet te verwonderen is; dat immers artikel 6 van het K. B. van 25 November 1929 uitgevaardigd in uitvoering van de wet van 15 Mei 1929 (art. 2) aan ieder werkgever oplegt aan een werkmán een nieuw loonboekje te geven en verbiedt om het vorige loonboekje te vragen; dat dus een werkmán, die voor één patroon heeft gewerkt, slechts loonboekjes op naam van dien éénen patroon bezit en er dus geen andere kan voorleggen, hetgeen de bewering is van aanlegger; dat echter de bladzijden van

de 13 eerste weken zijn uitgesneden en men zich afvragen kan of op die bladzijde de naam of de namen van andere patroons niet voorkwamen;

Overwegende dat dit echter van weinig belang is in zake; alhoewel de tekortkomingen van verweerder onbetwijfelbaar vaststaan, het even zeker is dat een stipte toepassing van de wet aan aanlegger niet het voordeel der rentevermeerdering zou hebben verleend daar de stortingen aan aanlegger en verweerder samen onvoldoende waren en moesten aangevuld worden; dat aanlegger deze aanvullende storting niet deed, zelfs niet wanneer hij er zooals voor 1933-1934 door het afleveren der kaart toe in gelegenheid werd gesteld; dat dus het verlies der rentevermeerdering niet als het gevolg van verweerder's tekortkoming kan aanzien worden;

Overwegende dat het eenige verlies welke aanlegger slechts rechtstreeks en buiten twijfel aan de schuld van verweerder te wijten heeft, het verlies is der gewone rente op de niet verrichte stortingen; dat luidens het K. B. van 26 April 1932 deze rente berekend wordt aan 3,75% van het gestorte kapitaal mits aftrek van 3,50% wegens kosten; dat luidens de sterfte-tafels van 1904 van de Algemeene Spaar- en Lijfrentkas de waarschijnlijke levensduur van aanlegger op 25 April 1935 nog 11 jaren was; dat door verweerder te kort werd gestort voor 1932-1933: 95 frank; voor 1933-1934: 41 frank en voor 1934-1935: 27 frank, hetzij te samen 163 frank; dat aanlegger tot op het oogenblik der dagvaarding 3,75% op 163 frank, hetzij 6,1125 fr. min 3,50%, hetzij 5,8986 fr. verloren heeft; dat hem een schadeloosstelling verschuldigd is voor de 10 volgende jaren, berekend aan een rentevoet van 4,5% om de huidige waarde vast te stellen, hetzij $5,8986 \times 7,91271 = 46,67$ frank;

Overwegende dat de kosten van dit geding voor de helft door den verweerder dienen afgedragen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten verwerpande, veroordeelt verweerder aan aanlegger te betalen de som van 2050,57 fr. met de rechterlijke intresten;

Wijst het overige der vordering af;

Veroordeelt verweerder tot de helft der kosten;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal en zonder borg.

301

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

2de Kamer. — 9 Maart 1938.

Voorzitter : M. Van Hal.

Rechters : MM. Bareel en Goossens.

Pleitters : Mrs Provis, Hayoit de Termicourt, Van Overbeke en Passelecq.

PERS. — RECHT OP CRITIEK. — BEOORDEELING VAN DE ZEDELIJKE WAARDE VAN EEN FILM. — BENADEELING VAN EEN UITGEVER IN ZIJN HANDELSEXPLOITATIE.

Een dagbladschrijver bezit het recht zijn gedachten in volle vrijheid te uiten en een werk te critiseeren dat aan het oordeel der openbare meening onderwor-

pen is. De betrekkingen tusschen kunstenaars en critici moeten nochtans beheerscht worden door de goede trouw.

Dezelfde onafhankelijkheid moet aan de pers toegekend worden die op zedelijk gebied een film beoordeelt. De pers mag zoodoende een kunstwerk aan critiek onderwerpen, zij moet zich echter onthouden van de uitlatingen die tot doel hebben den uitgever van het werk in zijn handelsexploitatie te benadeelen.

Bomhals t/ De Muytenaere

Gezien de geboekte inleidende dagvaarding van 7 December 1936 in het Fransch opgesteld;

Gezien het vonnis dezer Rechtbank op 11 Januari 1937 gewezen en beslissende dat de rechtspleging in de Vlaamsche taal zou voortgezet worden;

Aangezien aanlegger 250.000 frank schadevergoeding eischt om het publiceeren van een artikel verschenen op 30 April 1936, onder den titel « Hebben wij een filmcensuur » in het dagblad « Het Nieuws van den Dag », waarvan verweerster uitgeefster is;

Aangezien verweerster in haar bijvoeglijke conclusiën verklaart de niet ontvankelijkheid die zij voorgesteld had in te trekken;

I. Ten gronde.

Aangezien het vast staat dat aanlegger titularis is der uitsluitende rechten op den film « La Garçonne »;

Aangezien ter gelegenheid van het projecteeren van dien film in een kinemazaal te Brussel, de opsteller van betwiste artikel betreurde dat in ons land geen eigen filmcensuur bestond die de vertooning van zulk « Wanprodukt » had kunnen verbieden.

Dat hij dien film als « smerig » laat doorgaan en zijn artikel eindigt met deze woorden :

« Voor de Katholieke filmuitbaters weze de leuze : boycot tegen de verhuringsmaatschappij, welke zulke vuilnis op de markt bracht »;

Aangezien de rechtsleer en de rechtsspraak eenparig aannemen dat een dagbladschrijver het recht bezit zijn gedachten in volle vrijheid te uiten om een werk te critiseeren dat aan het oordeel der openbare meening onderworpen is;

Dat nochtans de betrekkingen tusschen kunstenaars en critieken beheerscht moeten worden door de goede trouw (zie, nota onder Parijs, 10 November 1922, Pas. 1923. II. 54)

Aangezien men de zelfde onafhankelijkheid moet erkennen aan de Drukkers die op zedelijk oogpunt een film beoordeelt;

Aangezien aanlegger beweert dat het op gansch ongegronde en kwaadwillige wijze is dat de film « La Garçonne » in « Het Nieuws van den Dag » wordt afgeschilderd als een onzedelijke productie, daar hij geen enkel schunnig tooneel bevat maar wel integendeel een zedeles verwekt;

Aangezien het uit de bestanddeelen der zaak blijkt dat bij de beoordeeling van dien film de meest uiteenlopende gevoelens tot uiting kwamen;

Aangezien het op te merken valt dat de titel

alleen van « La Garçonne » een roman herinnerende dewelke ergernis verwekte toen hij verscheen, aanleiding moest geven tot hevige afkeuring vanwege een deel der openbare opinie;

Aangezien Fransche nieuwsbladen en verscheidene Belgische kranten dezelfde uitlatingen hebben gebruikt als opsteller van het aangeklaagde artikel om dien film te brandmerken;

Dat deze zelfs aangeslagen werd door de gerechtelijke overheid te Antwerpen en indien de betrokken personen vrijgesproken werden door het Hof van Beroep van Brussel, zij niettemin veroordeeld waren geweest in eersten aanleg;

Aangezien het bijgevolg niet bewezen is dat de dagbladschrijver met kwaadwilligheid is opgetreden en dat hij de grenzen der kritiek zou te buiten gegaan zijn toen hij met heftige bewoordingen den film « La Garçonne » heeft beknibbeld;

Maar aangezien de opsteller van het artikel zich niet vergenoegd heeft met dien film op zedelijk oogpunt te laken, maar dat hij de katholieke filmuitbaters ook heeft aangeraden de verhuringsmaatschappij welke « zulke vuilnis » op de markt bracht, te boycotteeren;

Aangezien aanlegger die handel drijft onder de firma « Royal Film » klaarblijkend aangeduid is;

Dat het hier niet meer geldt de hoedanigheid of de onzedelijkheid van « La Garçonne » te critiseeren, maar wel den eischer in zijn handelsbelangen te treffen, met het doel hem onrechtstreeks te dwingen geen zedeloze filmen meer in verhuring te geven;

Aangezien alhoewel aangenomen kan worden dat het dagblad inzonderheid de zedelijke belangen der Vlaamsche bevolking beoogde, het niettemin een fout heeft begaan die zijn aansprakelijkheid medesleept door de handels-exploitatie van aanlegger in 't algemeen te willen belemmeren (Duplat « Le Journal », bl. 331);

II. Nopens het nadeel :

Aangezien aanlegger niet bewijst dat hij werkelijk geboycotteerd zou geweest zijn door katholieke bioscoop-bestuurders;

Aangezien om het bewijs te leveren van de door hem geleden schade, aanlegger zich steunt op de betrekkelijke handelsmislukking van de filmverhuring betreffende « La Garçonne », maar dat er geen noodzakelijk verband bestaat van oorzaak tot gevolg tusschen die beweerde nadeeling en het verschijnen van het aangeklaagde artikel;

Aangezien indien zekere bioscoop-bestuurders dien film niet hebben laten doorgaan, dit mag toe te schrijven zijn aan veel andere omstandigheden;

Dat inderdaad het afrollen van « La Garçonne » in meerdere lokaliteiten aanleiding had gegeven tot volksofwindig en beroering en dat er dus gevaar bestond voor een bioscoop een film te projecteeren die door de gerechtelijke of bestuurlijke overheden kon verboden worden;

Aangezien er toch geen twijfel bestaat dat aanlegger een zedelijk nadeel heeft geleden,

Dat hij een billijk herstel zal vinden in de veroordeelingen hierna uitgesproken;

III. Nopens de tegenvordering.

Aangezien de gegrondheid van aanleggers vordering de ongegrondheid van den wedereisch, ingeleid uit hoofde van roekeloos en tergend geding, medebrengt;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gelet op artikel 4 der wet van 15 Juni 1935;

Rechtdoende op tegenspraak en alle andere meer uitgebreide of tegenstrijdige conclusiën verwerpende;

Verklaart den eisch ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt verweerster om aan aanlegger te betalen de som van 5.000 fr. ten titel van schadevergoeding met de gerechtelijke intresten;

Verwijst verweerster om het huidig vonnis in 't geheel in het dagblad «Het Nieuws van den Dag» te doen verschijnen, op dezelfde plaats waar het betwiste artikel is verschenen en onder den titel «Rechterlijke Herstelling» en bij gebreke daaraan te voldoen binnen de acht dagen van de betekening van het vonnis, veroordeelt van nu af verweerster om aan aanlegger te betalen, ten titel van schadevergoeding, de som van honderd frank per dag vertraging;

Zegt nochtans dat het bedrag van deze laatste veroordeeling de som van 5.000 frank niet zal mogen te boven gaan;

En uitspraak doende op den tegeneisch;

Verklaart hem ongegrond en wijst de verweerster ervan af;

Veroordeelt verweerster tot al de kosten van het geding begroot op 293,75 frank voor Mter D'Aout en op 309,00 fr. voor Mter Debray.

Geeft akte aan eischer, voor zooveel het noodig weze, dat hij de vordering schat op meer dan : 100.000,00 frank.

Zegt dat er niet dient het huidig vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorbaat;

de reglementaire bepalingen opgelegd; hij kan geen voorrang invoeren indien de weg dien hij volgt hem verboden is.

O. M. t/ Van Espen.

Gezien door de Rechtbank het beroep ingeslagen...

Aangezien de beroepen regelmatig zijn;

De Rechtbank ontvangt ze en er over beslissende;

Aangezien het feit ten laste van den betichte gelegd het volgende is :

Te Diest den 21 December 1937 op den openbaren weg bevonden te zijn rijdende met een auto en verzuimd te hebben de linker bocht zoo ruim mogelijk te nemen.

Aangezien het vaststaat :

1° dat de betichte die langs de Koning Albertstraat te Diest op de Groote Markt kwam aangereiden om de St Jan Berchmansstraat te bereiken op zulke wijze zijn weg vervolgde dat wanneer hij links begon te zwenken in de richting van de St Jans Berchmansstraat, hij zich met zijn autovoertuig op vier meters van de stoep op zijn linkerzijde gelegen bevond. (Zie verklaring van Van Espen Martin op 21 Dec. 1937, stuk 6);

2° dat de plaats waar de aanrijding zich voerde een openbaar plein is niettegenstaande de speciale bestrating van uit de Koning Albertstraat tot in de St Jans Berchmansstraat op heel de lengte van de Groote Markt gelegd, daar er geen verhoogde wandelwegen bestaan waarop het voertuigenverkeer niet toegelaten is, en de omstandigheden in artikel 3-1° par. 2 van het algemeen reglement op het verkeer niet vereenigd zijn;

Aangezien dientengevolge de aanwezigheid van betichte op de plaats der aanrijding gebeurde niet te verrechtvaardigen is;

Aangezien luidens art. 27 par. 1 van het Algemeen Reglement op het verkeer de weggebruikers verplicht zijn op alle openbare wegen de rechterzijde te houden in de richting van hun beweging en zoo mogelijk de linkerhelft van den rijweg vrij te laten;

Aangezien artikel 3 de openbare pleinen onder de openbare wegen rangschikt; dat ongetwijfeld de weggebruikers eveneens verplicht zijn de bepalingen van artikel 27 par. 1 na te leven zoowel wanneer zij openbare plaatsen doorrijden dan wanneer ze andere openbare wegen volgen (zie : Revue générale des Assurances et des responsabilités : 1936 n° 2267 Règlement Général, 1 février 1934. Commentaire Général «Travaux préparatoires, par M. Weyemberg; Nouvelles Code de la route, n° 1279 bis, 2124);

Aangezien betichte, op de hoogte gekomen waarop de botsing plaats had volgens inlichtingen door hem zelf verschaft, eene ruimte van minstens 15 meters links had moeten vrijlaten daar de Groote Markt op deze hoogte ten minste ook dertig meter breed is;

Aangezien bovendien bij toepassing van art. 29 par. 2 en 3 en art. 31 gemeld betichte die op het oogenblik waarop de aanrijding is gebeurd links

302

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE LEUVEN

7 Mei 1938.

Voorzitter : M. V. Maes.

Rechters : MM. J. Kumps en M. Walckiers.

O. M. : F. Van Oorlé.

Pleiter : Mr Edg. Van Dessel.

I. VERKEER. — OPENBAAR PLEIN — VOORRANG VAN RECHTS. — OPENBARE WEG. — VERPLICHTING RECHTERZIJDE TE HOUDEN.

II. VOORRANG. — VERBODEN WEGDEEL. — OVERTREDING VAN REGLEMENT. — GEEN VOORRANG.

I. Overeenkomstig art. 27 lid 1 van het algemeen reglement op het verkeer zijn de weggebruikers verplicht op alle openbare wegen de rechterzijde te houden in de richting van hun beweging. Art. 3 van het reglement rangschikt de openbare pleinen onder de openbare wegen, derhalve zijn de weggebruikers op een openbaar plein eveneens gehouden de bepalingen van art. 27 lid 1 na te leven.

II. De kwestie van den voorrang heeft geen belang zoo betichte den weg niet heeft gevolgd hem door

zwenkte om de St Jans Berchmansstraat te bereiken de uiterste rechterzijde van den rijweg had moeten houden;

Aangezien het dus niet te betwisten valt dat betichte zich plichtig maakte aan de overtreding ten zijnen laste gelegd;

Aangezien art. 56 van het verkeersreglement van geen belang is ter zake daar het hier niet geldt te weten wie de voorrang had maar wel zoo de betichting luidt of ja dan neen betichte den weg gevolgd heeft hem door de reglementaire bepalingen opgelegd dat de twee vraagstukken gansch onafhankelijk zijn;

Aangezien in overmaat dient bemerkt dat betichte in geen opzicht de bepalingen van art. 56 zou mogen inroepen daar de weg die hij volgde hem verboden was en de fietsers het te voorschijn te komen van den auto op die plaats niet konden vermoeden;

Aangezien het ook van geen belang is ter zake te onderzoeken of de lijn door de witte kas-seien 75 cm. van elkander gelegd aan de voorschriften der wet en van het reglement op het verkeer voldoet of niet daar de betichting ten laste van betichte gelegd met de wettelijke of reglementaire bepalingen desaangaande zonder verband staat;

Verwerpt alle tegenstrijdige besluiten en beslissende ten gronde;

Aangezien de betichting niet bewezen gebleven is .

Om deze beweegredenen en bij toepassing...

De Rechtbank houdt het vonnis van den eersten rechter goed en stelt de kosten ten laste van den Staat.

NOTA : Betichte had op het marktplein te Diest den weg gevolgd aangeduid door speciale bestrating van de Koning Albertstraat tot de St Jans Berchmansstraat. Dit deel van den weg is gelegen op het eigenlijke marktplein.

Op dit plein bevinden zich geen verhoogde wandelwegen zoodat men op het eerste zicht geneigd is te zeggen zonder meer dat deze die van rechts komt den voorrang heeft.

De speciale bestrating die den praktisch te volgen rijweg aangeeft heeft een breedte den ongeveer 5 meter.

Heelemaal op den uitkant van dezen rijweg is een richtinglijn aangegeven door enkele witte steenen die op afstand slecht zichtbaar zijn.

Betichte bereed den rijweg, hield gansch den rechterkant van dien rijweg doch overschreed 30 cm. de witte steenen lijn.

Een fietser, die van links kwam, reed tegen de auto.

De autovoerder wordt vervolgd om de linkerbocht niet zoo ruim-mogelijk genomen te hebben.

Hij voerde aan :

1º) De witte steenen aangebracht op een rijweg hebben geen belang, zijn niet reglementair daar geen enkel artikel van het verkeersreglement dergelijke wegsignalisatie voorziet en alle reglementaire seinen beperkend zijn opgegeven in het vierde hoofdstuk van het reglement.

2º) Dat hij in elk geval den rechterkant van den rijweg hield en van rechts kwam ten opzichte van den wielrijder op een openbaar plein.

De Politierichter veroordeelde zonder noemenswaardige motiveering.

De Correctionneele Rechtbank te Leuven sprak hooger-gemeld vonnis uit.

Zij spreekt zich niet uit nopens den reglementairen aard van de witte steenen doch stelt eenvoudig vast dat een openbaar plein ook een openbare weg is en dat men dus op een plein de linker helft van den openbaren weg moet vrijlaten. Dergelijke beslissing lijkt zeer juist doch de gevolgen in de praktijk kunnen voor de weggebruikers op een openbaar plein onafzienbare gevolgen hebben.

Er weze ook nog bij aangemerkt dat zelfs indien betichte de witte steenenlijn niet had overschreden hij nog niet heelemaal zijn rechterkant zou gehouden hebben en dat dergelijke signalisatie den weggebruiker wanneer hij ze volkomen eerbiedigt in overtreding stelt en zelfs aanzet om in overtreding te vallen.

Op zeer vele openbare pleinen waar de rijwegen door

speciale bestrating duidelijk aangegeven zijn en het overige deel van het plein van hobbelige steenen is voorzien kan het voor den weggebruiker die de linker helft van openbaren weg, *dus van het plein moet vrijlaten*, een zeer vervelend geval worden.

303

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 6 Januari 1938

Voorzitter : Mr. Claeys

Rechters: MM. Loicq en Dosogne

Refer.: Mr. R. Maraite

Pleiters: Mters D'Hondt en Vanderstegen

VERZEKERINGEN. — Art. 18 DER WET VAN DEN 11 JUNI 1874. — SCHADE TE WIJTEN ENKEL AAN EIGEN GEBREK VAN HET VERZEKERDE TOESTEL. — RISICO NIET GEDEKT DOOR CONTRACT VAN VERZEKERING. — MOEST UITDRUKKELIJK VOORZIEN WORDEN.

Een gewoon contract van verzekering dekt niet de schade voortkomende van een ongeval dat enkel te wijten is aan een eigen gebrek waarmede het verzekerde toestel behept was;

Art. 18 van de wet van den 11n Juni 1874, voorziet dat dergelijk risico uitdrukkelijk moet bedongen worden ten laste van den verzekeraar.

Standaert t/ La Fédérale

Aangezien eischer bij exploit in datum 26 April 1937, verweerders bij deze Rechtbank heeft betrokken om bij uitvoering eener tusschen partijen op 20 Juni 1936 gesloten verzekeringsovereenkomst, zich te hooren veroordeelen, ieder van hen, naar evenredigheid van het verzekerde gedeelte, hem de som van 30.000 fr. (onder voorbehoud van vermeerdering), waarde van eenen door de fout van haren vertegenwoordiger, zoogenaamd verbroken motor, te betalen, met de gerechtelijke interesten en de kosten des gedings.

Aangezien het ten klaarste blijkt uit de bestand-deelen der zaak en meer bepaaldelijk uit de stellige gevolgtrekkingen van de omstandige en met redenen omkleede verslagen welke de deskundigen van Engelen, Serésia en Goossens slechts hebben opgesteld na al de noodige inlichtingen te hebben ingewonnen en tot een grondig onderzoek en eene zorgvuldige ontleding van al de stukken van dezen motor te zijn overgegaan, onderzoeksverrichtingen, waartegen de verklaringen van de kundige getuigen overigens niet kunnen opwegen, dat de vernieling van den gezegden motor is geschied tengevolge van de breuk van een der bouten van den kop der drijfstang en dit ongeval *enkel te wijten is aan een eigen gebrek, waarmede het verzekerde toestel was behept.*

Aangezien inderdaad de drie deskundigen het volkomen eens zijn, om met zekerheid te bevestigen, dat de schokken door het schip ondergaan, tijdens het hijschen op de werf, alhoewel deze manœuvre zich ter zake niet opdrong en gevaar kon opleveren voor zooveel de steunpunten van het schip bij deze bewerking ondoelmatig verdeeld waren, nochtans *niet als oorzaak van de motorbreuk kunnen beschouwd worden* en deze breuk hoeft worden toegeschreven aan het eenig feit dat het

metaal der bouten door ouderdom, derwijze ontaard en versleten was, dat het niet meer bij machte was een voldoende weerstand te bieden aan de trillingen welke zich voordeden in den motor waarvan sprake.

Aangezien de bepalingen van artikel 18 der wet van 11 Juni 1874, die luidens artikel 3 derzelfde wet ter zake van toepassing zijn, uitdrukkelijk voorschrijven dat de verzekeraar, onverminderd een tegenstrijdig beding niet mag instaan voor de verliezen en schade, welke rechtstreeks uit een eigen gebrek der verzekerde zaak voortvloeien.

Aangezien zulk beding in het verzekeringscontract niet te vinden is, aangezien, integendeel het in 't oog springt dat verweersters met in de overeenkomst in te lasschen, dat het risico alleen bestond in alle gevaren der vaart, storm, onweder, schipbreuk, stranden, overzeilen, aanzeilen, aanvaaren of aandrijven, kappen, overboord werpen, brand, geweld, overstrooming, nalatigheid en verzuim van schipper of scheepsvolk, alsook schelmerij van het scheepsvolk en alle andere van buiten aankomende onheilen bedacht of onbedacht, gewoon of ongewoon, geen uitgezonderd en dat de explosie daarin begrepen was op zulke wijze enkel de schade voortkomende uit *uitwendige oorzaken*, maar geenszins deze spruitende uit eigenlijke gebreken van het verzekerde risico en van de machinerijen van het schip hebben, willen dekken.

Aangezien zulks de werkelijke toedracht van de verzekering wel is, wanneer men overweegt dat de wetgever in den loop der voorbereidende werkzaamheden van voormeld artikel 18, zich heeft uitgedrukt als volgt: « Le but de l'assurance est de garantir l'assuré contre un risque éventuel provenant d'une cause extérieure, ou du moins étrangère à l'objet cause extérieure, ou du moins étrangère à l'objet l'indemnité d'assurance de réparer les *défectuosités de sa propriété*. » (Uittreksel van het Verslag der Commissies van den Senaat betreffende artikel 18 der wet van 11 Juni 1874. Desmet, Assurances Marimes, bl. 267.)

Aangezien eischer het alleen aan zich zelf te wijten heeft, wanneer hij gedurende 7 jaar den motor heeft gebruikt, zonder hem van tijd tot tijd door een vakman te laten herzien,

Aangezien verweersters in den loop van het geding, zonder eenige ook welkdanige schadelijke erkenning, maar uit louter medelijden aan eischer bij monde van haren raadsman eene vergoeding van 12500 frank hebben aangeboden.

Aangezien eischer nochtans dit edelmoedig aanbod minachtend heeft afgewezen en in tegenwoordigheid van zijn advocaat uitdrukkelijk heeft verklaard zich uitsluitend aan zijne rechten te willen houden.

Aangezien uit bovenstaande beschouwingen volgt dat de voorhanden eisch van alle grond ontbloomt is.

Om deze redenen, de Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige conclusiën verwerpende, herzien haar vonnis in datum 7 October 1937, zooals de hierboven aangehaalde deskundige verslagen, verklaart den eisch ongegrond, wijst hem af en veroordeelt eischer tot de kosten van dezen.

304

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

14 Januari 1937.

Voorzitter: M. J. Rayée.

Referendaris: M. R. Fontaine.

Pleiters: Mrs M. De Ridder en E. Jans.

VERKOOP (IN HANDELSZAKEN). — TE KORT OF GEBREK AAN HOEDANIGHEID. — JURIDISCH BEGRIP. — VERSCHIL IN OORZAAK EN GEVOLGEN. — NIETIGHEID EN Vernietigbaarheid. — VERJARING DER RECHTSVORDERINGEN.

In handelszaken is men niet gerechtigd zich over een te kort in de levering te beklagen indien men te voren verklaard heeft de ontvangen factuur vereffend te hebben of ze te zullen vereffenen.

Het gebrek aan hoedanigheid enerzijds en de verborgen gebreken anderzijds zijn twee juridische begrippen die essentieel verschillen in hun oorzaken en gevolgen. Het eerste maakt een dwaling uit nopens de zelfstandigheid en geeft aanleiding tot een vordering die de nietigheid van den verkoop meebrengt, vordering die overeenkomstig art. 1304 B. W. verjaart na 10 jaar. Het tweede geeft den koper slechts het recht de vernietiging van den verkoop aan te vragen en de vordering die er aanleiding toe geeft wordt beheerscht door art. 1648 B. W. en moet dus binnen korten tijd ingesteld worden.

Indien de rechtsleer verdeeld is nopens het vertrekpunt van dit termijn moet nochtans, volgens het gebruik in België geldend, de vordering ingesteld worden binnen de zes weken. Deze regel geldt zoowel voor de rechtstreeksche vordering als voor de exceptie van ad non impleti contractus.

Van de Wouwer en Somers t/ Mantz.

Aangezien de vordering er toe strekt betaling te bekomen van twee facturen, groot respectievelijk 1002,75 fr. en 561.95 fr., taxe inbegrepen, wegens levering van elektrische lampen;

Aangezien verweerder beweert dat, voor de factuur van den 8 September 1936, de levering niet volledig is geweest; hij houdt staande dat er 76 lampen mankeerden, voor een waarde van 253,50 fr., zoodat hij nog enkel 749,25 fr. zou verschuldigd blijven op de 1002,75 fr., die hem voor deze levering geëischt worden;

Aangezien verweerder, voor de factuur van den 16 September 1937, beweert «dat deze lampen van minderwaardige hoedanigheid zijn en niet volgens bestelling»; hij concludeert den verkoop te zien verbreken, en, in de tweede plaats, deskundigen te hooren aanstellen;

Aangezien tot wederisch verweerder concludeert aanleggers te hooren veroordeelen hem, voor deze gebrekkige levering, een schadevergoeding uit te keeren van 950 fr.;

1) Factuur van den 8 September 1936.

Aangezien eischers, op 8 en 15 September, het

initiatief namen hun kooper opmerkzaam te maken op het tekort en zich bij hem er over te verontschuldigen ;

Aangezien de zware, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens uit de zaak moeten doen besluiten dat eischers naderhand het ontbrekende hebben aangevuld, vermits verweerder hem op 17 September schreef : «De som van één duizend en twee frank, bedrag uwer laatste factuur, heb ik op uw postcheckrekening gestort. Ziehier mijn voorwaarden voor de volgende leveringen...» ;

Anderzijds liet verweerder, op 23 September eischers weten dat zijn stortingsbiljet hem was weergezonden ten gevolge van verkeerde opgave in het postchecknummer van den geadresseerde en hij voegde er bij : «Ik zal het meteen veranderen en doe de check op de post» ;

Aangezien het strijdt met de gezonde logica, zoo wel als met de handelspraktijk, dat een kooper verklaart de factuur integraal te willen vereffenen, als de levering niet volledig is ;

Aangezien verweerder in werkelijkheid geen gevolg heeft gegeven aan zijn betaalbelofte, — in strijd met wat hij tweemaal heeft geschreven — en zulks om de redenen die hij heeft bloot gelegd in zijn schrijven van 26 September, maar waarvan er geen één betrekking heeft op het beweerde tekort ; Edoch, het is nauwelijks noodig te doen aanmerken dat verweerder, moest het ontbrekende tegen dien niet aangevuld zijn geweest zich wel de moeite zou gegeven hebben dit te voegen bij de reeks van zijn aangehaalde grieven ;

Aangezien verweerder voor het eerst dit vermeende tekort heeft aangeroerd in zijn brief van 23 October 1936, als antwoord op het schrijven van den raadsman van eischers, die betaling verlangde van de bewuste facturen ;

Aangezien eischers derhalve tot voldoening van recht het bewijs hebben voorgebracht, welke op hen rust : dat de koopwaar, die vervoerd werd per baan, volledig geleverd werd ;

2) Factuur van 16 September 1936 :

Aangezien eischers naar recht concludeeren, op basis van artikel 1648 van het Burgerlijk Wetboek, het middel, dat door verweerder wordt ingeroepen om de verbreking van den verkoop te doen uitspreken, niet ontvankelijk te hooren verklaren uit reden van laattijdigheid, en, dienvolgens, dat de weder-eisch, die gesteund is op de schadelijke gevolgen welke moeten voortvloeien uit de nog te wijzen verbreking, niet gegrond is ;

Aangezien verweerder in zijn schriftelijke conclusies een mangel aan kwaliteit inroept voor de lampen, vermits zij «van minderwaardige hoedanigheid en niet volgens bestelling» zouden zijn ; terwijl er in zijn conclusies ter zitting genomen, alleen kwestie is van verborgen gebreken bij de lampen ;

Nu, het gebrek aan hoedanigheid, eenerzijds, en de verborgen gebreken anderzijds, zijn twee juridische begrippen die essentieel verschillen in hun oorzaken en hun gevolgen ; het ontbreken van een hoedanigheid die partijen voornamelijk op het oog hebben gehad, maakt een dwaling uit over de zelf-

standigheid wat de toestemming ongeldig maakt, en de vernietiging van den verkoop meebrengt ; het termijn om de rechtsvordering in te stellen wordt beheerscht door artikel 1304 van het Burgerlijk Wetboek (10 jaar). Terwijl een koopvernietigende gebrek de toestemming niet breekt ; het contract is dus geldig. Maar de kooper heeft het recht de vernietiging aan te vragen van den verkoop, wanneer het verkochte goed niet geschikt is voor het gebruik, waartoe hij het bestemt ; en zijn rechtsvordering tegenover den verkooper die te kort is gekomen aan zijn verplichting wordt beheerscht door artikel 1648 van het Burgerlijk Wetboek ;

Aangezien het schijnt of verweerder, die zich van deze twee begrippen bedient zonder onderscheid, alles wel beschouwd, het verwijt maakt dat de lampen uitgegloeid zijn na twee maanden, heusch zelfs na enkele uren, wanneer zij hadden moeten dienen voor een verbruik van ten minste vier en twintig maanden, een omstandigheid die, moest ze waar bevonden worden, zou doen onderstellen dat de lampen aangetast zijn van een gebrek in de materie of de fabricatie ;

Aangezien inderdaad, hadden partijen gecontracteerd met het oog op een duidelijk omschrevene hoedanigheid van lampen — wat geenszins blijkt uit de elementen van de zaak — verweerder op 17 September niet zou geschreven hebben : «Ik ben zoo-verre met uwe nieuwe prijzen tevreden dat ik van nu af aan enkel eerste kwaliteit goederen wensch te ontvangen waar absoluut niets op aan te merken valt» ;

Aangezien het vaststaat dat verweerder, op 26 September 1936, voor het eerst schriftelijk heeft geprotesteerd tegen dit vermeende gebrek, en dat zijn conclusies, die zijn wedereisch behelzen, genomen werden op 15 Januari 1937, 't zij meer dan drie maanden nadat het gebrek ontdekt werd en als antwoord op een vordering in betaling, tegen hem ingesteld door den verkooper ;

Aangezien de rechtsvordering die voortspuit uit koopvernietigende gebreken, volgens artikel 1648 van het Burgerlijk Wetboek, door den kooper moet ingesteld worden binnen korten tijd, al naar den aard van de vernietigende gebreken en het gebruik der streek waar de verkoop plaats vond ;

Aangezien de rechtsleer verdeeld is om uit te wijzen waar het vertrekpunt ligt voor het termijn, binnen hetwelk deze vordering moet uitgeoefend worden ; Volgens Zachariae, t. IV, nr 304 en Duvergier, t. I, nr 405, loopt het termijn, in princip, van den dag van den verkoop ; Volgens Troplong, t. II, nr 588, van den dag der levering ; Volgens Laurent, t. XXIV, nr 302, van den dag waarop het gebrek in het goed ontdekt werd. Volgens Guillaouard, t. I, nr 471 — Huc, t. 10, nr 156 — Baudry Lacantinerie et Saignat, nr 441, moet dit uitwijzen overgelaten worden aan het oordeel van den rechter over den grond ;

Aangezien de protesten van verweerder, wanneer men als vertrekpunt neemt den dag waarop hij zich van het gebrek heeft kunnen vergewissen, vermits dit gebrek zich maar kon vertoonen na zekeren tijd

door het gebruik van de lampen, toch nog zonder uitwerking blijven ;

Inderdaad, opdat de koper van een goed, dat met een koopvernietigend gebrek bezwaard is, ontsnappe aan het verval wegens verjaring, is het niet voldoende het gebrek te hebben doen constateeren bij deskundig onderzoek, of het gebrek te hebben aangezegd bij den verkoper binnen het vervalttermijn; hij moet de rechtsvordering instellen binnen de zes weken, welke het tijdsbestek is in België door het gebruik bevestigd; De verjaring voor de koopvernietigende vordering kan evenmin onderbroken worden door onderhandelingen en voorstellen tot vergelijk; (Beltjens, Encycl. Droit Civil, art. 1648, nr 9);

Aangezien het niet past af te wijken van den regel door artikel 1648 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven, om ter wille dat de koper zijn recht doet gelden, niet door middel van rechtsvordering, maar bij exceptie tegen de vordering in betaling die tegen hem is ingesteld; van dien regel afwijken zou er inderdaad op uitdraaien den koper, die het nuttig termijn voor het instellen van de koopvernietigende vordering heeft laten verstrijken, het recht toe te kennen onrechtstreeks zijn aanspraken te doen gelden, door zijn verkoper niet te betalen;

Aangezien de exceptie non adimpleti contractus die wordt opgeworpen tegen een vordering in betaling door middel van gewone conclusies, maar bezwaarlijk zou kunnen aangenomen worden als koopvernietigende vordering, die ten andere laattijdig zou zijn;

Aangezien het verweerder dus behoorde, zoodra hij kennis had van het gebrek, een contradictoir deskundig onderzoek uit te lokken na gemeen overleg tusschen partijen, zooniet langs gerechtelijken weg, of nog, de gewraakte lampen naar een onzijdig oord over te brengen, en te dagvaarden in hoofdaanleg ;

Aangezien, ten overvloedigste, dat de gebruiken in het algemeen den koper verplichten het bewijs te leveren dat de koopwaar niet overeenstemt ; (Zie aanmerkingen onder arrest, Hof Gent, 30 Juni 1909; — Jur. Comm. Fl. 1909, blz. 313, nr 3519);

Nu, een deskundig onderzoek over lampen zonder merk, die sedert den 16 September 1936 in het bezit zijn van verweerder en waarvoor er geen één conservatoire maatregel genomen werd, niettegenstaande de toegeschreven gebreken, zou thans geen de minste waarborg meer bieden ;

Aangezien het lot van den wedereisch in schadevergoeding verbonden is aan het bestaan van het ingeroepen gebrek, komt die eisch zonder grond te staan; (In denzelfden zin gewezen door deze rechtbank in zake : La Fraternelle de Belgique t/Ernest Geryl, 4-12-1930; Maur. Vandenberghe tegen André Van Damme, 38-11-1929; Transport & Trading Cy tegen wed. Gueulle-Bourguin en Zoons, 25-4-1935);

Aangezien de eischer op reconventie in zijn conclusie niet opgeeft of hij ingeschreven is in het handelsregister, een aanduiding die nochtans onontbeerlijk is uit het oogpunt van de ontvankelijkheid van zijn vraag; (wet van 9 Maart 1929; art. 12);

Aangezien de rechtbank niet tot opdracht heeft

deze opzoekingen te doen in de plaats van de betrokkene partij ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak, toepassing gedaan van artikel 2, 34, 36, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935, alle verdere of strijdige conclusies vanwege partijen van de hand wijzende, voegt den hoofd- en den wedereisch samen uit reden van samenhoorigheid ;

Verklaart de hoofdvordering gegrond; veroordeelt verweerder om eischers, of één van hen 1564,75 fr. te betalen, voor verkoop en levering van lampen; voormeld bedrag vermeerderd met de gerechtelijken intrest; Verklaart de tegenvordering niet-ontvankelijk en trouwens niet-gegrond; wijst aanlegger op reconventie af, en veroordeelt hem tot de kosten.

305

VREDERECHT TE HERZELE

9 Maart 1938.

Vrederechter : Mr A. de l'Arbre.

Pl. : Mters Van Driessche en Vandermeeren.

I. ERFDIENSTBAARHEDEN. INTERPRETATIE.
II. GEMEENMAKING VAN MUUR BIJ SPLITSING DOOR VERKOOP. — TERUGWERKENDE GEVOLGEN.

I. Wanneer, uitteraard, een toegestaan recht een dienstbaarheid uitmaakt, moet men onderstellen, bij ontstentenis van een zeer klare uitdrukkelijke openbaring van een tegenstrijdigen wil, dat de bedoeling van partijen geweest is, een zakelijk recht, verbonden aan het erf van den bedinger, in het leven te roepen.

II. De aankoop van de gemeenheid van een muur heeft terugwerkende gevolgen; de muur dient in zulken staat gesteld alsof hij van meet af aan gemeen geweest ware.

Van Brantegem t/ De Wandel.

Gezien de geboekte inleidende dagvaarding, in dato 29 Januari 1938;

Geleit op ons geboekt vonnis, in dato 12 Februari, een plaatsbezoek voorschrijvend;

Gelet op ons proces-verbaal van bezoek ter plaats, hetwelk geschiedde den 16 Februari 1938;

Gehoord de partijen in hunne besluiten;

1) *Recht van water te putten en toegang tot de pomp van De Wandel :*

Aangezien deze eischen steunen op volgend beding, voorkomende in eene notarieele akte van 4 December 1919 (akte koop van den aanlegger) « dat de verkoper (rechtgever van beide partijen) het recht behoudt gebruik te maken van den waterput staande op het verkochte goed; dat hij tot de waterpomp, om water te putten, vrijen doorgang zal hebben langs het achterpoortje zooals voorgaand, en dat hij ook het recht zal hebben eenen darm in den put te plaatsen, voor het plaatsen eener waterpomp op zijnen aanpalenden eigendom;

Aangezien de verweerder beweert dat het hier gaat over een persoonlijk recht, hetwelk te loor is gegaan door het afsterven van Alfons Provoost, de oorspronkelijke verkoper, die zich het erf, nu toebehoorende aan Van Brantegem, voorbehouden had, toen hij een deel van zijn eigenendom verkocht aan Oscar De Wandel;

Aangezien de uitdrukking « verkoper behoudt het recht » niet de juridische uitdrukking is om eene erfdienstbaarheid (jus in rem) te scheppen en beter zoude vervangen geweest zijn door de woorden « het erf des verkopers zal recht hebben... »;

Aangezien, om vast te stellen of een toegestaan recht eene zakelijke erfdienstbaarheid uitmaakt, of enkel een persoonlijk recht, men de gebruikte bevoording niet slaafs te volgen heeft, het is immers overbekend, dat de af te keuren uitdrukking, die het toegestaan recht doet steunen op eenen persoon, in plaats van het te hechten aan het erf, van dagelijks gebruik is; Pothier zelf schreef: « Les droits de servitudes réelles, qu'on appelle aussi prédiales, sont ceux qu'a le propriétaire d'un héritage sur l'héritage voisin pour la commodité du sien » (Pothier édit. Bugnet t. I, p. 312);

Het burgerlijk wetboek ook maakt niet altijd het gewenschte onderscheid, bijvoorbeeld in artikel 697; de beste rechtschrijvers begaan dezelfde kleine faal, bijvoorbeeld Baudry-Lacantinerie (Précis de droit civil t. I, blz. 861) wanneer hij schrijft: « celui qui a le droit de passage... »;

Aangezien, daarom gevonnist werd « wanneer, uitteraard, een toegestaan recht eene dienstbaarheid uitmaakt, moet men onderstellen, bij ontstentenis van een zeer klare en uitdrukkelijke openbaring, van een tegenstrijdigen wil, dat de bedoeling der partijen geweest is, een zakelijk recht, verbonden aan het erf van den bedinger, in het leven te roepen, (Brussel, 11 Januari 1929, Rev. Prat. not. 1929, blz. 380 en J. J. P. 1930, blz. 314);

Aangezien Laurent (t. VIII, n° 151) weliswaar van meening is dat, in geval van twijfel, er geen vermoeden dient te bestaan, welke voorkeur geeft aan een zakelijk recht, maar hij nochtans wijst op artikel 1156 van het Burgerlijk Wetboek, en hij van oordeel is dat men zich weinig met de gebruikte woorden te bekommeren heeft, doch wel met de vragen wat partijen gewild hebben en of het recht waarvan spraak voor uitwerksel heeft zeker erf te begunstigen en het uitoefenen van dat recht twee erven vooropstelt (in zelfden zin Demolombe, t. VI, n° 681 en 684, Aubry et Rau, t. III, § 247 en J. J. P. 1909, blz. 458);

Aangezien, in onderhavig geval, we het recht aangevraagd door den aanlegger, dienen te aanzien als een erfdienstbaarheid (qualitas proedii quae ambulat cum dominis); de eigendom van den aanlegger is echter zoo gering en zoo afgebakend dat, bij gemis aan recht van water te putten, op ander-

mans erf, de aanlegger een waterput zoude moeten maken, of in zijn huis, of in zijn stal, bijna onmogelijk werk, welk voorzeker zijn voorzaat niet kan gewild hebben, toen hij een deel van zijn erf verkocht aan den verweerder;

IV. Schelfhouten :

Aangezien tijdens den verkoop van 1919 overeengekomen werd dat de gevelmuur, staande tusschen de schuur van het verkochte goed en de stalling van den verkoper, gemeen zoude zijn;

Aangezien de aanlegger aanvraagt dat de schelfhouten van verweerders' schuur, die liggen in gansch de dikte van den gemeenmuur, weggeruimd of, minstens, zouden ingekort worden;

Aangezien gewoonlijk gevonnist wordt dat de aankoop van de gemeenheid van eenen muur terugwerkende gevolgen heeft en dat, onder meer, elke partij mag vorderen dat de muur in zulken staat worde gesteld als deze welke hij zoude moeten hebben, had hij, van meet af, gemeen geweest (Pand. Belges V° mur Mitoyen, n° 200-201 en, bijzonder n° 205, waar het arrest van verbreking, in dato 18 October 1883, wordt vermeld, in zelfden zin: Verbreking, 5 Mei 1892, Pas. 243);

Aangezien de tegenwoordige toestand van den muur, in betrekking met de schelfhouten, niet strookt met artikel 657 van het Burgerlijk Wetboek;

Aangezien volgens dat artikel de balken of ribben mogen geplaatst worden door gansch de dikte van den gemeenen muur, doch op 54 millimeters na, ongeminderd het recht van den aanlegger om, bij middel van een beitel, de balken of ribben te doen inkorten tot de helft van den muur, voor het geval dat hij zelf in de plaats balken wil aanleggen of er een schoorsteen tegenaan bouwen;

Aangezien, diensvolgens, de schelfhouten dienen ingekort enkel tot op 54 millimeters van den wand der stalling des aanleggers;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter van het kanton Herzele, rechtdoende bij tegenspraak en in eersten aanleg, alle andere beweegredenen of eischen verwerpende, zeggen voor recht : 1. Dat het erf van Camiel Van Brantegem, gelegen te Herzele, 't Rotstraat, recht heeft van water te putten op het erf van Oscar De Wandel, met toegang tot de pomp van dezen laatste; 2. dat voornoemde erfdienstbaarheid mag uitgeoefend worden langs het achterpoortje van den stal van Van Brantegem;

V. Dat de schelfhouten van de schuur des verweerders niet strooken, met artikel 657 van het Burgerlijk Wetboek, welk ter zake toepasselijk is, en, daarom, de schelfhouten, op verzoek van den aanlegger, het lot hebben te ondergaan hun beschoren bij voornoemd artikel.

(Het overige zonder belang).

Abonneert U op "Rechtskundig Weekblad" !

HET CONGRES VAN HET VERBOND DER BELGISCHE ADVOKATEN

TE OUDENAARDE EN TE KORTRIJK, OP 25 EN 26 JUNI 1938.

Wetenschappelijk werk der Studievergadering.

Het Rechtskundig Weekblad publiceerde in zijne nummers van 12 en 19 Juni l.l. de praeadviezen welke op de dagorde stonden van de Vlaamsche Sectie van het Verbond.

Deze vergadering had plaats in den voormiddag op het Gerechtshof te Audenaarde. Mr. Jules Franck, ondervoorzitter van het Verbond, zat de vergadering voor. Mrs Broeckaert, Struye en Van Hemelryck, sekretaris, namen plaats aan het Bureau.

Mr Varendonck der Balie van Gent, lichtte zijn uitgebreide en diepdoorgronde studie toe, over het zeer actueele vraagstuk «de werkloosheid der intellectueelen in verband met het beroep van advocaat».

Het onderwerp wekte groote belangstelling en de besluiten waren het voorwerp van vruchtbare gedachtenwisseling.

Deze wenschen en besluiten kunnen samengevat worden als volgt:

A) Herzien van het studieprogramma van het middelbaar onderwijs ten einde aan deze studie het karakter te geven eener algemeene opleiding en kultuur.

Mededeeling der hoogeschoolstatistieken.

Verplichtend uitgangsexamen met het oog op het hooger onderwijs toegelaten te worden.

B) De behandeling der gerechtszaken moet bespoedigd, vereenvoudigd en minder kostelijk gemaakt.

C) Ten einde afvloeiingsmogelijkheden voor juristen te doen ontstaan en uit te breiden:

1°) inrichten van wettelijk voorkeurrecht voor de doctors in de rechten tot het begeven van zekere ambten.

2°) terugkeeren voor het behandelen der burgerlijke zaken tot het college met drie rechters; benoeming van nieuwe rechters in verhouding met een gemiddeld aantal zaken.

3°) mits het inwinnen van zekere adviezen zal de Koning gemachtigd worden vrederechters te benoemen in al de plaatsen waar deze bestonden vóór 20 November 1935.

4°) benoemen van politie-rechters in de plaatsen waar zulks gepast en gewenscht wordt.

5°) benoemen van kantonale substituten om dienst te doen als openbaar ministerie bij de politierechtbanken.

D) Oprichting van een officieele plaatsingsdienst voor de arbeidersmarkt der hoogeschoolgediplomeerden.

E) Ten einde betere verdeling te bekomen van het werk tusschen een grooter getal betrokkenen:

1°) zullen de rechtbanken de wet scherp toepassen voor wat betreft de toelating van zaakwaarnemers tot het pretorium; de tuchtraden zullen streng optreden ten einde te beletten dat advocaten in betrekking zouden treden met zaakwaarnemers of voor deze notoirlijk optreden.

2°) associatie tusschen advocaten zal toegelaten en aangemoedigd worden.

3°) lijfrent- en hulpkassen zullen opgericht worden ten behoeve van oudere of door een ongeluk getroffen confraters.

F) Ten einde speciaal de jongere ter hulp te komen:

1°) zeker jonge advocaten zouden benoemd worden om een stage te doen bij het Parket mits uitkeeren eener vergoeding.

2°) behoorlijke en billijke vergoeding zal worden toegekend voor de door hen behandelde zaken: vergoeding vast te stellen op taxatie en bezorgd door openbare fondsen.

Mr Varendonck oogstte een welverdiende bijval.

Mrs Wynen en Mertens kwamen aan het woord, ten einde de besluiten te commenteeren van «het statuut der verdediging in Strafrechterlijke Zaken».

Dit onderwerp houdt sedert lang de rechtskundige wereld bezig. Het werd met onafgebroken aandacht gehoord en een drukke bespreking volgde op elk der besluiten. Talrijke confraters namen eraan deel.

Volgende besluiten, die wij samenvatten, werden getroffen:

I.) In belangrijke agglomeraties van het land zijn de onderzoeksgerechten niet op de hoogte van de behoeften eener normale rechtsbedeeling.

Om hierin te verhelpen:

1°) verhooging op degelijke wijze der bezoldigingen voor de magistraten ten einde ervaren en voorname krachten te verzekeren aan het gerecht.

2°) verhooging van het getal onderzoeksrechters in verhouding met het steeds toenemend getal zaken.

II.) de heeren Onderzoekrechters zullen er voor zorgen dat de grenzen welke de wet aan de bevoegdheid der Rechterlijke Politie oplegt, niet worden overschreden.

III.) Stemmen eener wet tot in achtneming van volgende principen:

a) mogelijkheid voor de verdediging rekwest aan den onderzoeksrechter aan te bieden ten einde die verrichtingen te zien ondernemen welke zij dienstig achten tot oplossing der zaak.

De onderzoeksrechter antwoordt bij middel van gemotiveerde beslissing vatbaar voor verhaal bij de raadkamer.

b) recht voor de partijen om door hun raadsman bijgestaan te worden in geval van confrontatie of afstappen ter plaatse.

c) verdediging en burgerlijke partij zullen op de hoogte worden gesteld van de aanstelling van deskundigen en de opgelegde zending, met het recht verzoekschrift aan te bieden ten einde een of meerdere deskundigen te zien toevoegen en gebeurlijk de zending te zien uitbreiden. Mededeeling van het verslag minstens 48 uren vóór het sluiten van het onderzoek met recht rekwest neer te leggen om omtrent den inhoud van het verslag gehoord te worden.

IV.) De voorloopige hechtenis moet haar uitzonderlijk karakter bewaren.

V.) Afschaffing van art. 3 der wet van 20 April 1874 met mogelijkheid voor den betichte ten allen tijde zijn advokaat te raadplegen.

VI.) Afzonderling van de voorloopig in hechtenis genomenen, namelijk in bijzonder arresthuizen of minstens toekennen van bijzonder regiem, b.v. voor het ontvangen van bezoeken en afschaffing der maatregelen welke een dergelijk karakter hebben.

VII.) Beter opname van getuigenissen en verklaringen van betichte in het zittingsblad. Mogelijkheid onderzoeken voor het invoeren van opname-apparaten om volledige en trouwe opname.

Mter Wynen werd warm toegejuicht.

Ongelukkig ontbrak de tijd om het derde onderwerp, dat Mter J. Van Overbeke moest inleiden, «over de eenmaking van de beroepstuchtraden», te bespreken.

Verkiezing van den Voorzitter van het Verbond

Het mandaat van den Voorzitter, Mr H. Jaspar, die op uitzonderlijk, schitterende wijze het Verbond heeft voorgezet, komt ten einde.

Ditmaal kwam de beurt aan de Vlaamsche Sectie om de kandidatuur van den Voorzitter te stemmen.

Mter Marcel Wynen werd voorgesteld.

Mter Van Dieren vroeg het woord en bracht hulde aan Mter Marcel Wynen die zeker op beroepsgebied al de mogelijke hoedanigheden bezit die van een Voorzitter mogen verlangd worden.

Op delikate wijze wist Mter Van Dieren te zeggen dat in het belang van het Verbond zelf het wellicht beter ware de keus op een anderen kandidaat te brengen er bijvoegende dat bij volgende gelegenheid hij de kandidatuur van Mter Wynen zou steunen.

Mter Van Dieren stelde Mter Van Leynseele voor, advokaat bij het Verbrekingshof.

Mter Wynen steunde de kandidatuur van Mter Van Leynseele.

Mter Van Leynseele werd gekozen als kandidaat-Voorzitter.

Nadat de nieuwe Voorzitter was toegejuicht, werd de vergadering, op geestige en naarstige wijze voorgezet door Mter Jules Franck, gesloten.

Ontvangst op het Stadhuis

Onmiddellijk begaven zich de deelnemers naar het wereldberoemde stadhuis van Audenaarde.

In de prachtige ontvangstzaal, onder de hoede van statige personages op kunstvolle tafereelen gebracht, werd het Verbond begroet door Mr. Thienpont, Burgemeester, omringd van de schepenen.

De Heer Jaspar dankte.

Zeër fijne porto werd mild geschonken.

De kunstschaten van het Stadhuis werden bezocht.

Algemeene vergadering

Beide secties vergaderden samen om 2 uur.

De Minister van Rechtswezen, Mr Pholien, en talrijke vertegenwoordigers van buitenlandsche balies, alsook de heer Voorzitter der Rechtbank, woonden de vergadering bij.

Mr Van der Meulen, Stafhouder der Balie van Audenaarde, opende de vergadering en verwelkomde het Verbond.

Mter H. Jaspar nam de plaats in als Voorzitter, en dankte de balies van Audenaarde en Kortrijk en hunne stafhouders.

Mter Van Hemeldonck brengt verslag uit over de vergaderingen van de Vlaamsche en Fransche Secties, welke dezelfde onderwerpen onderzochten. Daar de besluiten der beide Secties in groote lijnen overeenstemmen, wordt het Bestuur gelast deze samen te ordenen.

Mr. Paul Struye brengt een merkwaardig Nederlandsch verslag uit over de werkzaamheden van het Verbond gedurende het verlopen jaar, het eerste jaar van het federaal statuut.

Dit verslag luidt als volgt :

Waarde Confraters,

De tijd waarover wij beschikken is beperkt ; derhalve zal mijn verslag kort zijn. Klachten zal deze kortbondigheid niet verwekken, daarvan ben ik overtuigd !

De herinnering aan onze Algemeene Vergadering van 9 en 10 Juli 1937, te Verviers, waarvan wij de onberispelijke organisatie aan den heer Stafhouder Janne te danken hadden, ligt nog frisch en levendig in ons aller geheugen. De ontvangst door de Balie van Verviers getuigde van een gulle hartelijkheid, en, ondanks de regen, was ons uitstapje naar Eupen, Malmédy en Spa op alle gebied uitstekend geslaagd.

Tijdens het verstreken dienstjaar hebben wij geene buitengewone algemeene vergadering gehouden. Bij ondervinding leerden wij, inderdaad, dat deze vergaderingen al te dikwijls slechts door een zeer gering aantal leden bijgewoond werden, en onsdunkens was het beter — behoudens speciale vereischten van dringenden aard — onze inspanningen te sparen voor de gewone jaarlijksche Vergadering, waaraan wij zoodoende meer kracht zouden kunnen bijzetten.

Niettemin heeft de werkzaamheid van het Verbond zich geuit in eene Vergadering, die men in de kronijken der Balie zonder weerga kan noemen. Met medewerking van de Conferentie der Jonge Balies hebben wij al de jonge advocaten van het land, die sedert minder dan 15 jaar ingeschreven waren, tot deze Vergadering uitgenoodigd. Zoodoende hebben wij aan de jongeren de gelegenheid willen verschaffen om, in alle onbevangenheid van geest, onder elkaar te discussiëren over de beroepsvraagstukken die hen, in deze benarde tijden van

economische crisis en moeilijkheden van allen aard, zeer terecht bekommeren.

Ons initiatief werd met welslagen bekroond. 470 jonge advocaten hebben aan deze Vergadering deelgenomen. De franschtalige Sectie kwam op onder voorzitterschap van Meester Jaspar. Uitmuntende verslagen werden uitgebracht door Mters Lonnew, Van Cutsem van Antwerpen, Nusbaum van Brussel en Cuisinier van Bergen. De Vlaamsche Sectie, onder voorzitterschap van Meester Jules Franck, onder-voorzitter, bediscuteerde de zeer gedocumenteerde verslagen van Meesters Claes van Antwerpen, Custers van Brussel en Piret, van Den dermonde.

In eene gemeenschappelijke vergadering vereenigd, hebben de beide secties een reeks wenschen en besluiten aangenomen, waaruit het streven en de verlangens der Jeugd van de Balie blijken: het Verbond zal geene moeite sparen om het tot stand komen daarvan te bewerken.

Zijne Majesteit de Koning had er, bij uitzonderlijke gunst, in toegestemd ons een blijk te geven van Zijn verheven welwillendheid jegens de Balie. In Zijn kasteel te Laken heeft hij al de deelnemers onthaald; hij heeft zich allen persoonlijk doen voorstellen; en is met de bijzonderste afvaardigingshoofden langdurig in gesprek gebleven.

Diep was de indruk welke het welwillend gebaar van den Vorst in het midden der Balie heeft verwekt. Ik ben overtuigd uw aller tolk te zijn wanneer ik hier eens te meer uiting geef aan de eerbiedvolle en diepgevoelde erkentelijkheid van het Verbond, en nogmaals verklaar hoezeer onze Vereeniging fier is over de zeer groote eer die de Vorst haar heeft betuigd.

Dit jaar hebben wij onze vrome bedevaarten bij de verschillende achtereenvolgende ministers van Justitie voortgezet, ten einde hunnen welwillende aandacht te vestigen op de beroepsvraagstukken die het voorwerp der werkzaamheden van ons organisme hebben uitgemaakt, en in het bijzonder de Lijfrentkas, de stichting van Tuchtraden voor Beroep, en de verwijdering der zaakwaarnemers uit het Gerechtshof.

Ik uit den wensch, dat onze hoogstaande confrater Meester Pholien, die thans het departement van Justitie met zooveel gezag bestuurt, en wiens aanwezigheid onder ons met vreugde wordt begroet, zich aan de behartiging dezer vraagstukken moge wijden met den vastberaden wil deze tot een goed einde te brengen. « Waar een wil is, is ook een weg ».

Met de Conferenties der Jonge Balie hebben wij de beste vriendschapsbetrekkingen onderhouden. Onze voorzitter, Meester Henri Jaspar, heeft het Verbond vertegenwoordigd bij de viering van het vijftigjarig bestaan van 't Vlaamsch Pleitgenootschap van Antwerpen en bij de openingszitting der Conferentie van Brussel. Het Verbond heeft afgevaardigden gestuurd naar de openingszittingen der Jonge Balies van Gent, Charleroi, Doornijk, Bergen en Namen. Het werd vertegenwoordigd door Meester Janne bij het Congres der Nationale Advocatenvereniging van Frankrijk te Pau, en door Meester Victor bij de vergadering der Nederlandsche Advocatenvereniging te Utrecht.

Op 26 November laatstleden heeft het Verbond een galavertooning ten voordeele zijner Bijstandskas op touw gezet. Een uitgelezen tooneelgroep heeft het werk « L'Entrave » van onzen uiterst sympathieken confrater de Keersmaecker opgevoerd.

Het aantal onzer leden onderging dit jaar een kleine daling, die grootendeels te wijten was aan de ontslagen welke in zekere franschtalige middens veroorzaakt werden door de goedkeuring onzer nieuwe statuten.

Niettemin hebben wij in de laatste tijden nieuwe toetredingen kunnen boeken, en wij koesteren de hoop dat wij, door de vergadering der « jongeren », met de Jeugd der Balie de onontbeerlijke voeling, die wij verloren hadden, weer zullen terugkrijgen.

Ik doe beroep op uw aller medewerking. Het is door persoonlijke propaganda dat wij de uitbreiding en den aangroei van ons thans vijftigjarig Verbond moeten bewerken.

Gedurende het tijdperk van aanpassing aan ons nieuw taalregiem, tijdperk dat wij nu beleven, zou ik ook beroep willen doen op den goeden wil van allen.

Onvermijdelijk worden er materiele missingen begaan, en ontstaan er anderzijds lichte misverstanden. Zou men te veeleischend zijn jegens hen die zich daarover te beklagen mochten hebben, indien men hen verzocht deze te beschouwen zooals zij werkelijk dienen beschouwd te worden: dit is met een minimum toegeeflijkheid en goeden wil. In alle geval houd ik eraan, in naam van het Bureel, de stellige verzekering te geven, dat onze statuten naar de letter en naar den geest strikt toegepast worden, en zullen worden. De onderfinding van het Congres van Verviers en deze van de vergadering der « jongeren » heeft overigens uitgewezen dat het nieuw regiem van aard is onze werkzaamheden vruchtbaarder te maken, zonder den geest van hartelijkheid en collegialiteit, waarvan onze Vereeniging steeds blijk heeft gegeven, ook maar in het minst te beïnvloeden. (Zeer wel !)

Het Verbond is ten huidigen dagen het eenig organisme waartoe al de advocaten van het land kunnen toetreden, welke dan ook hunne opinie, hunne taal of hunne kultuur mochten zijn. Op nationaal en beroepsgebied heeft het een bewonderenswaardige rol te vervullen. Het moet blijven: het symbool der eendracht tusschen hen allen die zich op ons beroep en op den dienst van het Recht laten voorstaan.

Ik ben er zeker van, Waarde Confraters, dat ik op uw aller medewerking mag rekenen om onze traditionneele leuze in positieve verwezenlijkingen om te zetten, en deze leuze luidt « Omnia Fraterne ». (Toejuichingen).

(Voortgaande in 't Fransch):

Waarde Confraters,

Tot besluit van dit verslag, noodig ik u uit tot een dubbele huldebetuiging: Ik stel u voor een telegram van gelukwenschen en hartelijke en warme sympathie toe te sturen aan Mter Hilaire Joye, oudste lid van ons Verbond, die dit jaar zijn jubileum van 65 jaar beroepsleven viert. (Zeer wel !)

Vervolgens noodig ik u uit tot den groet aan onzen afgetreden voorzitter, Meester Henri Jaspar. (Langdurig applaus).

De leden van het Bureel die het voorrecht genoten met hem mede te werken gedurende de twee jaar van zijn voorzitterschap, beseffen nog beter dan u, niet alleen met welk uitzonderlijk gezag en hoe schitterend hij zijne functies heeft uitgeoefend, maar bovendien ook met welke zelfopoffering hij zijn tijd en werkzaamheid aan het goede beleid van het Verbond heeft besteed.

De hulde die hem vandaag, nu hij, tot ons aller spijt, als voorzitter aftreedt, zal gebracht worden, wil ik niet vooruitloopen. Maar toch wil ik, tot mijn eigen bevrediging, namens het Bureel en namens mij zelf, de gevoelens van dankbaarheid, van verkleefdheid en can bewondering die wij hem allen toedragen, bij deze gelegenheid uitdrukken.

Mijn waarde Confraters, laten wij Meester Henri Jaspar toejuichen ! (Toejuichingen).

Mter Vaets doet daarna den toestand der kas kennen.

De Voorzitter geeft kennis van de aanstelling der kandidatuur van Mter Van Leynseele, als nieuwe Voorzitter van het Verbond voor de Vlaamsche Sectie, en onderwerpt deze aan de algemeene vergadering.

Met algemeen handgeklap wordt deze verkiezing bekrachtigd en Mter Van Leynseele als Voorzitter aangesteld.

Mr. H. Jaspas begroet hem in de meest vriendelijke en vleierende bewoordingen en zegt dat er veel van zijn voorzitterschap verwacht wordt.

Mter Van Leynseele, welke proeven heeft gegeven van zijne werkzaamheid, zal zeker het Verbond leiden tot zijn hooger bestemming en er een ongekende uitbreiding aan geven.

De Voorzitter neemt afscheid in ontroerende bewoordingen welke tot het hart gaan. Langdurig en geestdriftig wordt hij toegejuicht. Men voelt dat de uittredende voorzitter bijzonder hoog geschat en naar juiste waarde gewaardeerd wordt.

Op zijne beurt bedankt Mter Van Leynseele voor de groote en onverwachte eer welke hem te beurt valt. Plechtig belooft hij al zijne krachten in te spannen om het Verbond te leiden, uit te breiden en de beste verstandhouding onder alle leden te bewaren.

Zeer warme toejuichingen begroeten deze maiden-speech van den nieuwen Voorzitter.

Uitstap

Van uit Audenaarde brengen ons auto's van confraters en autobussen naar den Kruisberg. Deze schiet plotseling op uit de uitgestrekte omringende pleinen en van op zijn toppunt geniet men van een zeer uitgestrekte gezichteinder.

Van daar rijden wij, langs rijke velden, naar Tiegem door de streek van zooveel gekende Vlaamsche schrijvers en kunstenaars.

Te Tiegem, op het landgoed van den Gemeentesecretaris, wordt er oud-Audenaarsch bier geschonken en allerlei broodjes en fruit opgediend. De dorpsfanfare, welke zich onder aan den heuvel heeft geplaatst, begroet het Verbond op een «Vlaamsche Leeuw», en allerhande gekende Vlaamsche liederen.

Banket

Talrijk zijn de aanwezigen in de prachtige versierde zaal van het Stadstheater.

Mter Karel Van Tieghem, stafhouder der balie van Kortrijk, zit de eeretafel voor omringd van Mr Pholien, Minister van Rechtswezen; Mrs Jaspas, Van Leynseele en talrijke stafhouders van vreemde balies.

De reeks tafelfedens werd ingezet met een heil-drunk op Z. M. den Koning, door Mter Karel Van Tieghem, stafhouder der Balie.

Een prachtig strikje beantwoordt deze woorden met het Vaderlandschlied.

Na de aanwezige personaliteiten begroet te hebben, wendt hij zich tot het Verbond in zeer gelukkige woorden:

» De balie van Kortrijk was gelukkig, in samenwerking met de balie van Audenaerde, deze ontvangst van het Verbond der Belgische Advokaten » te kunnen inrichten.

» Wij waren zeker niet in staat om aan deze » receptie het weelderig en afwisselend karakter te » geven dat door andere balies aan hunne ontvangsten werd bezorgd. Ik citeer de schitterende ontvangst van verleden jaar door de balie van » vriers, waarvan eenieder die er aanwezig was, de » beste herinnering heeft bewaard.

» Doch, indien onze ontvangst meer bescheiden » is, blijft ze niettemin hartelijk.

» Onze balie heeft met geestdrift deze ontvangst » voorbereid en we mochten ons verheugen in de » meest gereede en welwillende medewerking van » oud en jong.

» De gelegenheid die ons werd geboden om de » leden der Federatie te ontvangen, hebben we » des te gretiger aangenomen, omdat het Oude » Verbond een verjongingskuur heeft ondergaan en, » zonder zich in het minst te mengen in debatten » van taalkundigen aard, zich heeft aangepast aan » de natuurlijke en regionale toestanden.

» Wij zijn dan ook overtuigd dat deze nieuwe » opvatting van het Verbond aan eenieder voldoende » zal schenken, dat al de Belgische advokaten » zoo Vlaamsche als Waalsche, er zich zullen tehuis » voelen en samenwerken tot bevordering van onze » beroepsbelangen, tot instandhouding van den » geest, van de regels en van de tradities die de » glorie van onze oude orde uitmaken.»

Vervolgens spreekt Mr. Pholien, Minister van Rechtswezen, die getuigt van zijne gevoelens van diepe vernuchtheid aan de Balie. De Heer Minister wil geen formeele beloften afleggen, maar hij geeft klaar en duidelijk te verstaan dat de Federatie op hem mag rekenen om de wenschen van het Verbond wettelijk te doen bekrachtigen. Bijzonder het vraagstuk der zaakwaarnemers en der tuchtraden in beroep wil hij zoodra mogelijk en in de mate van het mogelijk, doen oplossen.

Mter Van Leynseele, de nieuwe Voorzitter, spreekt een gloedvolle rede uit, welke best wordt onthaald.

De Federatie zal aan de nieuwe tijden worden aangepast. Mter Van Leynseele wenscht, zooals het trouwens het doel is der Federatie, dat alle advokaten zich zouden aansluiten, daar er voor allen plaats is.

Vervolgens spreekt Mter Charpentier. Stafhouder van Parijs, welke hier te Kortrijk zijn maiden-speech uitspreekt, daar hij juist verkozen komt te worden.

Mter Charpentier spreekt over het front der rechtvaardigheid. Zijn rede streeft tot het bekomen van rechtvaardigheid over heel de wereld. Wij advokaten, zijn dienaars van deze rechtvaardigheid en van het recht.

Vervolgens komt Mter Jaspas aan de beurt.

Degenen, die het voordeel hadden deze verheven rede te hooren, in een taal en bewoordingen waarvan Mter Jaspas alleen het geheim bezit, maar die iedereen onroerden tot in het diepste zijner gevoelens, zal voorzeker van meening zijn dat het

wel een der schoonste redenen is welke Mter Jaspar ooit heeft uitgesproken en welke misschien wel de schoonste zal blijven, welke men ooit te hooren krijgt. De toejuichingen kenden dan ook geen einde.

Mter Lycklana a Nijeholt, Voorzitter der Nederlandsche Advokaten Vereeniging, kwam vervolgens aan het woord en bracht den groet der Nederlandsche confrères.

Het Wilhelmuslied, door talrijke aanwezigen uit volle borst meegezongen, begroette deze rede.

Mters Marso en Appeleton, eindigden de tafelreden.

Wij moeten onze Kortrijksche en Audenaardsche confraters van harte geluk wenschen met deze uitstekende inrichting der feestelijkheden, die dan ook buitengewoon goed zijn geslaagd.

Wij hebben niets gehoord dan lof vanwege de aanwezigen, die zich aansloten bij al de betuigingen door de verschillende sprekers reeds vooropgezet.

's Anderdaags hadden onze confraters een prachtige uitstap ingericht, in Noord-Frankrijk, over Yper, Veurne, Duinkerke en Kassel.

Het Congres en de feestelijkheden te Kortrijk en Audenaarde tellen voorzeker onder de beste welke we ooit de gelegenheid hadden te mogen bijwonen.

John Stockmans.

WETGEVING

WET van 17 Juni 1938 tot wederinvoering van de nationale crisisbelasting.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel 1. — Er wordt, uitsluitend ten bate van den Staat, als nationale crisisbelasting, een bijzondere en progressieve belasting ingevoerd op het bedrag van alle bezoldigingen, pensioenen, bijverdiensten, renten en om 't even welke toegewezen sommen, baten van vrije beroepen, ambten, posten en elke andere winstgevende betrekkingen, winsten van allen aard, alsmede op de inkomsten uit belegde kapitalen en op de inkomsten uit de vaste goederen.

Art. 2. — De nationale crisisbelasting verschuldigd naar rato van de bedrijfsinkomsten bedoeld bij artikel 25 van de samengeordende wetten op de inkomstbelastingen wordt op dezelfde grondslag als de bedrijfsbelasting en volgens dezelfde modaliteiten geheven, onder volgend voorbehoud :

a) Het belastingpercentage is :

1,5 % wanneer het belastbaar inkomen minder dan 15.000 frank bedraagt ;

2 % wanneer het belastbaar inkomen van 15.000 tot beneden 25.000 frank gaat ;

2,5 % wanneer het belastbaar inkomen van 25.000 tot beneden 50.000 frank gaat ;

3 % wanneer het belastbaar inkomen van 50.000 tot beneden 100.000 frank gaat ;

3,5 % wanneer het belastbaar inkomen van 100.000 tot beneden 150.000 frank gaat ;

4 % wanneer het belastbaar inkomen 150.000 frank en meer bedraagt ;

b) Het bedrag van het vrijgestelde minimum, ver-

hoogd met de vermeerderingen wegens gezinslasten, mag niet minder beloopten dan het cijfer dat, bij gelijken gezinstoestand, vóór 1 Januari 1937, van kracht was, evenbedoeld cijfer, wat betreft de inkomsten bedoeld bij artikel 25 § 1, 2°, van gemelde samengeordende wetten, vooraf verminderd zijnde met het bedrag van de forfaitaire bedrijfslasten bepaald bij artikel 29, § 3, van dezelfde samengeordende wetten ;

De inkomsten van man en vrouw worden niet samen-gevoegd met het oog op de toepassing van de nationale crisisbelasting, wanneer hun voor het jaar totaal belastbaar inkomen minder bedraagt dan 25.000 frank.

Art. 3. — De nationale crisisbelasting verschuldigd naar rato van de inkomsten uit belegde kapitalen, wordt gevestigd terzelfdertijd en volgens dezelfde modaliteiten als de mobiliënbelasting verbonden aan deze inkomsten en geïnd volgens onderstaande aanslagpercentage :

1 % wanneer de grondslag lager is dan 25.000 frank ;

2 % wanneer de grondslag gaat van 25.000 frank tot beneden 50.000 frank ;

3 % wanneer de grondslag gaat van 50.000 frank tot beneden 100.000 frank ;

4 % wanneer de grondslag gaat van 100.000 frank tot beneden 150.000 frank ;

4,5 % wanneer de grondslag 150.000 frank en meer bereikt.

De belasting mag, niettegenstaande alle andersluidende overeenkomst, op de belastbare inkomsten worden ingehouden.

Art. 4. § 1. — De nationale crisisbelasting verschuldigd naar rato van de inkomsten uit onroerende eigendommen wordt gevestigd terzelfdertijd en volgens dezelfde modaliteiten als de grondbelasting ; de progressiviteit van het belastingpercentage wordt toegepast naar het totaal bedrag van de kadastrale opbrengsten welke verband houden met het gezamenlijke van de onder eenzelfde kohierartikel opgenomen kadastrale per-ceelen.

Indien een kohierartikel een onverdeeldheid begrijpt, dan wordt het vereischt bedrag, kwijtschelding verleend aan de leden van de onverdeeldheid die bewijzen dat het belastingpercentage toepasselijk op hun aandeel lager is dan het percentage dat werd toegepast.

§ 2. — Zij wordt geheven volgens de bij artikel 3 aangeduide percentages en mag niet, ondanks alle andersluidende overeenkomst, ten laste van de huurders worden gelegd.

Nochtans, wordt het belastingpercentage gelijkmatig op 1 % gesteld voor de woningen welke toebehooren aan de bouwmaatschappijen erkend door de Nationale Maatschappij voor Goedkoope Woningen en Woonvertrekken of door de Algemeene Spaar- en Lijfrentkas. Worden daarmede gelijkgesteld, de eigendommen van de commissies van openbaren onderstand, verhuurd als goedkoope woningen, en de eigendommen behorende aan de Nationale Maatschappij voor de Kleine Land-eigendom.

§ 3. — Een supplement wordt eventueel ten laste van den belastingplichtige gevestigd, ten bedrage van het verschil tusschen de nationale crisisbelasting verschuldigd naar rato van het percentage toepasselijk op het bedrag van het kadastraal inkomen van het gezamenlijke der in het Rijk gelegen immobiliën en de, uit hoofde van dezelfde immobiliën, door denzelfden belastingplichtige reeds betaalde nationale crisisbelasting. Dat supplement wordt geregeld in de gemeente van aanslag in de aanvullende personeele belasting ofwel te Brussel, indien het gaat om in het buitenland gevestigde belastingplichtigen.

Art. 5. — De nationale crisisbelasting mag in geen

geval als bedrijfslast in aanmerking komen, welk ook het element zij waarop zij werd geheven.

Art. 6. — Voor zoover er niet wordt van afgeweken door vorenstaande bepalingen, zijn de wettelijke en reglementaire voorschriften betreffende de zetting, de heffing en de invordering van de inkomstbelastingen van toepassing op de nationale crisisbelasting.

Art. 7. — De provinciën en de gemeenten mogen noch opcentiemen noch eenige soortgelijke belasting op de nationale crisisbelasting vestigen.

Art. 8. — De nationale crisisbelasting zal over het dienstjaar 1938 worden geheven :

a) Op de inkomsten uit onroerende eigendommen, zooals zij tot grondslag dienen voor de grondbelasting over dat dienstjaar ;

b) Op de inkomsten uit belegde kapitalen, welke toegekend of betaalbaar gesteld worden van 1 Januari 1938 af ;

c) Op de bij artikel 25 bedoelde bedrijfsinkomsten welke tot grondslag dienen voor de bedrijfsbelasting 't zij van datzelfde dienstjaar 1938, 't zij van het dienstjaar 1937, indien het gaat om belastingplichtigen die een boekhouding voeren anders dan per kalenderjaar.

In afwijking van hetgeen is bepaald onder littera c, wordt de nationale crisisbelasting voor de eerste maal geheven op de aan de bedrijfsbelasting bij wijze van afhouding onderworpen bedrijfsinkomsten welke normaal toegekend of betaalbaar gesteld zijn van 1 Januari 1938 af ; later zal overgegaan worden tot de vestiging en tot de invordering van het deel van de nationale crisisbelasting dat verschuldigd zal blijven naar rato van de bezoldigingen normaal toegekend of betaalbaar gesteld, vooraleer afhouding aan de bron van de nieuwe belasting kon geschieden.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den Moniteur bekendgemaakt worden.

Gegeven te Brussel, den 17n Juni 1938.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Reis naar Luxemburg

Zooals onze lezers weten, was de Balie van Luxemburg zoo vriendelijk het Verbond uit te noodigen om den Zaterdag 9 en Zondag 10 Juli in hare prachtige landstreek te gaan doorbrengen.

De Balie van Aarlen heeft tot deze uitnoodiging het hare willen bijdragen, en zal de confraters, die zich naar Luxemburg zullen begeven, op hunne doorreis ontvangen.

Ziehier het programma dezer dagen :

Zaterdag 9 Juli, te 11½ u.—12 u. : Receptie door de Balie van Aarlen, in Hôtel Beau Site. Eerewijn.

te 16 ure : Receptie door de Balie van Luxemburg ten Gerechtshove.

te 16½ ure : Het Verbond zal een bloemenkrans op het «Monument du Souvenir» neerleggen.

te 17 ure : Receptie bij het Gezantschap van België door den Heer Minister van België, baron Kervijn de Meerendré.

te 18 ure : Bezoek der stad.

te 20½ ure : In Hotel Brasseur, Banket aangeboden door de Balie van Luxemburg en voorgezeten door Zijne Excellentie M. Dupong, Eerste Minister.

(avondtoilet en decoraties.)

Zondag 10 Juli : te 9½ ure : Vertrek van uit de Place de la Constitution met bussen en private wagens.

Bezoek aan het Kasteel van Vianden.

Te 11½ ure : Bezoek aan de Abdij en Basiliek van

Echternach, onder geleide van den Eerwaarden Heer Pastoor-Deken en van den Heer Bestuurder van het Atheneum.

Te 13 ure : Middagmaal in het Grand Hôtel van Echternach, aangeboden door de Balie van Luxemburg.

Te 17 ure : Thé aangeboden in het Kasteel van Ansembourg, door Zijne Excellentie de Graaf d'Ansembourg, Minister van het Groot Hertogdom te Brussel.

Te 18½ ure : Terugkeer naar Luxemburg.

(N. B. Er vertrekt een trein naar Brussel te 19 u. 25.)

Al de leden van het Verbond zijn uitgenoodigd, om aan deze schoone Belgio-Luxemburgsche vriendschapsbetuiging deel te nemen, en onze confraters van Luxemburg hebben de attentie gehad er op aan te dringen dat de deelnemers door hunne vrouwe zouden vergezeld zijn.

Men wordt verzocht de inschrijvingen aan Mr Paul Struye, Algemeene Secretaris van het Verbond, Gerechtshof, Brussel, ten laatste voor 4 Juli, te doen geworden.

Het Secretariaat van het Verbond zal de inschrijvingslijst op 4 Juli sluiten, en zal geene rekening meer mogen houden met de inschrijvingen die later zouden toekomen.

* * *

VLAAMSCHE CONFERENTIE DER BALIE TE ANTWERPEN

Zitting van 24 Juni 1938.

De Vlaamsche Conferentie der Balie hield op Vrijdag, 24 dezer haar laatste zitting van het rechterlijk jaar. Er had een lange discussie plaats over de houding van de Conferentie tegenover het Verbond der Belgische Advocaten, waarna werd overgegaan tot de hernieuwing van het bestuur.

Tot Voorzitter werd aangesteld Mr. Ignace Van den Brande ; tot onder-voorzitters Mrs. G. Van den Bergh en F. Mattheessens en tot schrijvers Mrs. L. Claes en E. Mertens.

De vergadering werd besloten met het stemmen van hiernavolgende motie betreffende de actie tot doorvoering der volstrekte eentaligheid op bestuurlijk gebied :

« De Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen,

in algemeene vergadering van 24 Juni 1938,

vaststellende dat de bestuurlijke taalwet van 1932 in het jaar 1938 nog steeds niet volledig naar letter en geest wordt toegepast in het Vlaamsche land,

juicht het offervvaardig idealisme toe van hen die deze eentaligheid metterdaad afdwingen,

eischt spoedige initiatieven vanwege Regeering en Parlement,

teneinde :

de wettelijk vastgestelde eentaligheid volledig door te voeren,

volledige amnestie te verleen aan Grammens en zijn volgelingen,

beslist deze motie over te maken aan de Heeren Voorzitters van Senaat en Kamer van Volksvertegenwoordigers, aan de Ministerraad, en ze mede te deelen aan de pers ».

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — N° 25. — 18 Juni 1938. — Mr. G. E. Langemeijer, De strafrechterlijke præadviezen. — Prof. Mr. J. C. van Oven, De privatechterlijke præadviezen.

N° 26. — 25 Juni 1938. — Mr. R. W. J. den Tex, Nederlandsche en Zwitserlandsche paterniteitsacties.

ECONOMISCHE TIJDINGEN. — N° 12. — 25 Juni 1938. — De Fotografische Nijverheid in België, door Carlos Gevaert.